

Motiune în Parlament: Guvernul se solidarizează cu cei vinovați de corupție

SĂPTĂMINAL EDITAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL
ANUL IV • NR. 34 (186) • 2-8 septembrie 1993 • 16 pagini • 70 lei

22 decembrie 1989

pag. 8-9

Dacă noi am fost actorii, unde este regizorul?

"Remaiere" guvernamentală

pag. 5

24 decembrie 1989

Unul dintre marile bulevarde bucureștene se chama cîndva "Elișabeta"; prea regalist, numele i-a fost schimbat cu cel al unui eveniment funest: "6 martie". L-a căpătat apoi pe cel nu mai puțin funest de "Gh. Gheorghiu-Dej", pentru a dobîndi astăzi, într-o neutralitate pașoptistă, denumirea de "M. Kogălniceanu". Un alt bulevard, numit cîndva "Bonaparte", a căpătat mai apoi un nume "roșu" - "Ilie Pintilie", de care, recent, s-a dezis spre a reveni la gloria războinică, dar în varianta națională: "lancu de Hunedoara". O soartă similară au cunoscut numele a puzderie de străzi și piete din București și provincie. Onomastica în flux continuu a însoțit în ultimele decenii geometria și ea mult prea variabilă a orașelor noastre. Nici pietrele, nici numele nu știu, la noi, să dureze. Dar fragilitatea identității străzilor nu este decât un simbol al unei mai generale identități paupere.

Istoria – rescrisă de atlea ori de cîteva zeci de ani – pare incapabilă să se rostească coerent și credibil. Despre "23 august 1944", de exemplu, avem deja vreo patru versiuni: "lovitură de stat", "insurecție armată", "eliberare de sub jugul fascist", "revoluție națională antifascistă și antiimperialistă". Dar mai ales istoria recentă, lipsită de reperele pe care numai studiile serioase și nepărtitoare le-ar putea oferi, abundă în interpretări politizate. "22 decembrie 1989" nu are nici măcar o denumire acceptată de o majoritate confortabilă a opiniei publice: i se spune ba "revoluție", ba "lovitură de stat", ba "complot internațional împotriva statului român", cei indeciși preferind apelațiunea pudică de "evenimentele din decembrie". Iar dacă ne vom propune să aflăm ce se crede despre perioada cuprinsă între cele două date de mai sus, vom afla cele mai opuse aprecieri, chiar în ceea ce privește un domeniu mai senin cum ar trebui să fie cultura: de la caracterizarea epocii ca "Dark Ages", ca o "gapă de potențial", cum crede Ioan Petru Culianu, pînă la entuziasmele scandalioase ale unui Adrian Păunescu sau C.V. Tudor se pare că au fost epuizate toate variantele.

Nu știm, prin urmare, de unde venim. Știm oare, măcar, înainte de a veni? Avem cel puțin un proiect comun suficient de clar și împărtășit de o majoritate consistentă a factorilor responsabili? Greu de răspuns. Preocupant este, însă că nici chiar cei ce ne conduc în momentul de față nu par în stare să renunțe la geometria variabilă a opțiunilor și a dorințelor. Spre pildă, în timp ce guvernul pretinde că "intrarea în Europa constituie scopul său strategic" și își multiplică atențiile reverentioase față de d-na Catherine Lalumière, secretarul Consiliului European, directorul Televiziunii, numit în funcție de același guvern, lansează

săptămînă de săptămînă stacuri, nici măcar mascate, la adresa Occidentului și a integrării europene.

Plasat, astăzi, între un trecut fluid și un viitor incert, nu-i de mirare că atîția concetăteni nu mai știu cine sunt. Acum cîțiva ani, încă lucrurile păreau clare: celor prea leniș să-și caute singuri o identitate, statul le "dădea" una, așa cum "dădea" mezeluri în băcăni, repartiza posturi absolvenților, stabilea preturile tuturor bunurilor, decreta ce valoare au lucrurile, oamenii, istoria. Astăzi mezelurile, ca și brînza sau carne, din fericire, se vind, nu se mai "dau", dar nu se mai "dau" nici posturi, preturile par să asculte numai de un "imperativ categoric" al creșterii irepresibile, iar valorile, ce nu mai sunt administrate de o instanță supremă, par să fi intrat și ele în regnul geometriilor variabile.

Identitatea – a oamenilor, a istoriei, a națiunii, a valorilor – nu mai este aşadar un "dat"; ea nu se mai distribuie după indicații, planuri de stat; iar proclamarea ei emfatică și apodictică nu e decât un semn al fragilității ei deja instituționalizate. Regăsirea și recăștigarea identității nu trece prin modulatiile auto-măguririi, ci

nu o dă, prin contactul curajos cu abominata: întrebăți-l pe Oedip! La noi însă se spune mereu că "nu e momentul" pentru operațuni chirurgicale cu adevărat delicate. Sunt mereu alte sarcini mai urgente:

ANDREI CORNEA

Geometria variabilă

te: consensul național, doborarea actualului guvern etc. Iar cînd unii idoli sunt sfărâmati, ei sunt înlocuiți imediat de alți idoli. "Eroi neamului" își schimbă mereu numele, aproape precum plăcuțele indicatoare ale străzilor. Grav este că nu suntem mai parcimonioși cu eroizarea în general. Grav și că suntem așa de grăbiti cu neo-canonișările, cu neo-ceremoniile, cu neo-automulțumirea, ori cu neo-voluptatea auto-compătimirii.

"Cine suntem, de unde venim și înainte ne ducem?" Faptul că la străvechile întrebări ale Gnosei nu știm să răspundem, fie și pe un plan mai practic și mai terestrul, nu ar fi în sine deosebit de ingrijorător. Ingrijorător este însă că evităm aproape metodic să căutăm răspunsurile.

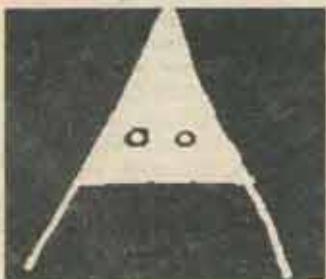
Înălță Palatul Telefoanelor, în locul unde se află Teatrul Național, există de demult un mic monument în memoria muncitorilor socialisti impușcați acolo la 13 decembrie 1918. Recent s-a adăugat o placă comemorând pe tinerii antisocialiști impușcați în 1989 în același loc. Acest monument oximoric evidențiază că existența noastră cu geometrie variabilă are, totuși, cel puțin două invariante: singele și spulberarea iluziilor pentru care el a fost vărsat.

Interviu săptămînii

**KONRÁD
GYÖRGY**

Președinte
PEN-Club International

pag. 12-13

O ședință
tensionată
la Academie

pag. 15

Nu sunt un polemist de profesie, ci, dimpotrivă, mă consider un sincer partizan al dialogului. De aceea, aş începe prin a mulțumi d-lui Gabriel Andreescu pentru forma și tonul intervenției sale și a-mi exprima satisfacția că am contribuit, prin tonul adoptat de mine, să aduc discuția la nivelul unui dialog, pentru că, totuși, tonul face muzica!

Trecind mai departe, trebuie să afirm că, prin articolul meu am vrut să slujesc adevărul – deși dl. Andreescu crede că textul meu "nu face un serviciu adevărului"! – și n-am vrut să eludez problema în discuție. Am căutat însă, ferindu-mă de prezentari și interpretări unilateralale și de dezinformare, să mențin dezbaterea la nivelul adevărurilor esențiale și concrete: importanța Academiei Române în viața națiunii, sistemul efectiv din cadrul ei și folosul Institutului Român de Studii Internaționale. N-am nimic împotriva criticii, dar cu condiția ca aceasta să fie echilibrată și dreaptă, nu partizană și plecând de la scenarii și idei preconcepute. Echilibrul discuției impune să se judece "fără ură și fără părtinire", în funcție de însemnatatea de o viață a celor 169 de membri, ca și activitatea rețelei de instituții academice. Aș mai adăuga că "spălarea rufelor în public" poate ridica uneori probleme, mai ales cind cei ce judecă din afară cunoșc sau vor să vadă doar parțial realitatele și cind ei însăși apreciază opera fără a se putea biza pe o intemeiere similară! Și, mă mai întreb: oare totdeauna disensiuni ori poziții divergente ale celor din jurul revistei "22" au putut fi reflectate în deplină transparentă în paginile publicației ori s-a preferat uneori o rezolvare "înăuntru"?

Răspunzind concret la cele scrise de dl. Andreescu, aș vrea să spun și am demonstrat – fără a eluda! – acest lucru în articolul meu, că ritmul evoluției Academiei Române a depășit cu mult nivelul de evoluție a societății noastre din ultimii ani, dacă ținem seama de cele două treimi de membri nou-alesi. Sunt de acord că o alegere rămîne o alegere și că într-o operă de acest fel intervin

Revista "22" anunță exclusivitatea difuzării sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizați de redacție (inclusiv RODIPET) vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

firesc și factori subiectivi, inclusiv simpatii, inclinații ori opțiuni politice (tot astfel cum în critica la adresa Academiei Române apar și motive politice), dar, totodată, nimeni nu ar putea susține că alegerile de la Academie nu reflectă o rezultantă și mai ales că în realizarea acesteia factorul decisiv, în ultimii ani, a rămas înainte de toate, valoarea intelectuală și opera celui în cauză, dovedă că au fost alese persoane spartiniind întregului spațiu multiform al vieții politice ori mai bine zis, al atitudinilor social-politice. Și în legătură cu multă discutată falsă problemă a lipsiei operei, mă întreb că dintr-unii 169 membri actuali ai Academiei Române corespund categoriei "atitor membru fără operă"? Închei cu câteva cuvinte despre IRSI. Nu vreau să mai insist asupra utilității și necesității acestei instituții – am făcut-o în articolul din nr. 32 – dar vreau să lămurească doar problema "acțiunii de lansare a IRSI" ori a "ceremoniei de deschidere", desfășurată la sediul Academiei. De fapt, n-a fost vorba de lansare ori deschidere, ci de cea dintâi ședință a consiliului științific, care s-a desfășurat în localul uneia dintre instituțiile care i-au patrodat începurile, și la care au luat parte membrii acestui consiliu și președintele instituției-gazdă. N-a fost o ședință secretă, dar nu era cazul ca unei astfel de ședințe să i se confere o însemnatate mai mare decât cea pe care o avea: ședință unui consiliu științific, fie ea și cea dintâi!

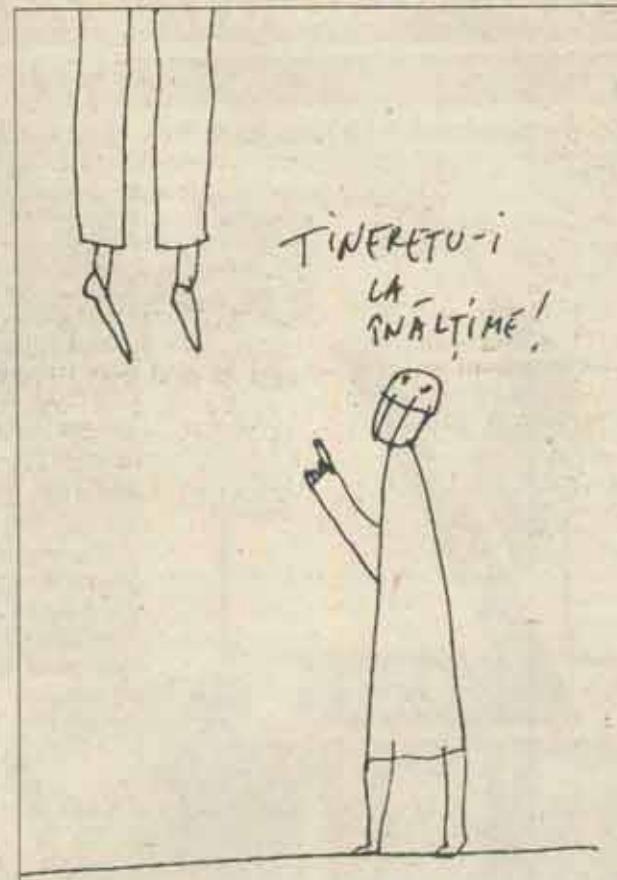
Nădăjduind că revista "22" va da dovedă de același fair-play, pe care l-a demonstrat publicind articolul meu din nr. 32 și va insera în coloanele sale și rândurile de mai sus, îi adresez multumirile mele. Mai adaug că m-am implicat acestei discuții (pe care o consider din punctul meu de vedere încheiată) în calitate de membru al Academiei Române, ca președinte de secție, dar și ca istoric al culturii naționale și al Academiei Române.

DAN BERINDEI

Stimate domnule Andrei Cornea,

În coloanele revistei "22" s-a arătat, nu o dată, că în cazul unor alegeri anticipate, partidele extremitate ar fi principalele beneficiare ale acestora, fiindcă, în general, în condițiile de criză socială – peste 1 milion de someri la ora actuală – extremismul înregistrează creșteri considerabile.

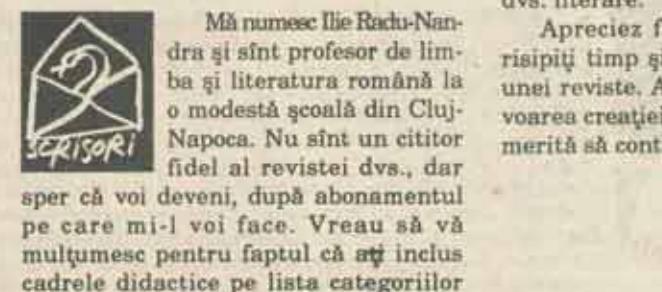
Potrivit stîrșilor, în curind se va discuta în Parlament un amendament la legea pensionării care prevede pensiunea femeilor la vîrstă de 50 ani cu o

vechime de 25 ani, iar a bărbaților la 55 ani cu o vechime de 35 ani în muncă. Deși propunerea este perfectibilă, căci absolvenții unei facultăți de 5 ani doar la vîrstă de 58 ani pot avea vechimea de 35 ani, ar fi bine să se admînă și cumulul de 90 ani (55 ani vîrstă și 35 ani vechime), oricum adoptarea amendamentului propus de PUNR ar determina scăderea numărului somerilor și apariția unor posturi libere pentru tineri.

Întrucât Opoziția a respins în urmă cu 10 zile niște propuneri privind somerii, cred că ar trebui atenționată Opoziția că dacă va respinge amendamentul cu privire la pensionare, aceasta va crea nemulțumiri mari și impresie dintr-o favorabile chiar în rândurile electoratului apartinând Convenției și PD (FSN) și în zonele unde Opoziția obținuse majoritatea.

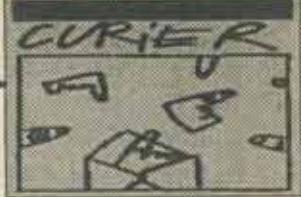
Cu stimă,
PETCU DAN

Mă numesc Ilie Radu-Nandra și sunt profesor de limbă și literatură română la o modestă școală din Cluj-Napoca. Nu sunt un cititor fidel al revistei dvs., dar sper că voi deveni, după abonamentul pe care mi-l voi face. Vreau să vă mulțumești pentru faptul că sunte inclus cadrele didactice pe lista categoriilor

Cei ce nu fac parte din categoriile amintite pot beneficia de reducere dacă contractează abonamente prin intermediul redacției, după cum urmează:
• reducere cu 24% (costul abonamentului este de 750 lei pe trimestru) pentru abonamentele cu ridicare de la sediu (Calea Victoriei 120), cu posibilitatea păstrării exemplarelor; • reducere cu 10% (costul abonamentului este de 900 lei pe trimestru) pentru abonamentele cu expediere prin poștă.

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona la revista "22" depunând costul abonamentului în conturile noastre deschise la Banca Comercială Ion Iriac S.A. București, Str. Doamnelor nr. 12: pentru dolari în contul 4020253230, pentru mărci în contul 4020253231, pentru franci francezi în contul 4020253235 (cu specificația: PENTRU REVISTA "22" sau trimițând un cec (money order) pe adresa: Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România. Costul unui abonament pentru zona europeană este de 80 dolari pe an (40 dolari pe 6 luni, 20 dolari pe trimestru) sau echivalentul în orice monedă convertibilă: 140 DM anual (70 DM pentru 6 luni, 35 DM trimestrial), 600 franci francezi anual (300 franci pentru 6 luni, 150 franci trimestrial). Pentru celelalte continente, prețul unui abonament este de 100 dolari anual (50 dolari pe 6 luni, 25 dolari trimestrial) sau echivalentul în orice monedă convertibilă.

socio-profesionale care beneficiază de avantaje în realizarea abonamentelor la revista dvs. În sfîrșit, se găndește cineva și la noi. Ceferistii, salariații RENEL, ai poștei, parlamentari etc. beneficiază de unele avantaje economice. Dascălii de nici unul. Noi plătim taxe șolare, uneori și manuale, locuri în tabără etc. Gestul dvs. depășește greutatea lui finanțieră prin implicăriile morale? Reținet, vă mulțumesc pentru această superbă soliditate cu noi.

În al doilea rînd, vă trimit ultimul număr al revistei Excelsior, revistă tipărită cu mari sacrificii și greutăți materiale. Ea este difuzată, deocamdată, doar prin rețea școlară, pentru că RODIPET-ul percep taxe foarte mari,

ceea ce ar duce la creșterea prețului revistei (ultimul număr, difuzat mai ales în Transilvania, a avut un tiraj de 15.000 exemplare). Dacă găsiți revista interesantă și credeți că merită să o prezentați cititorilor publicației dvs., vă rămîn îndatorat. Poate, în felul acesta, revista Excelsior își va găsi noi prieteni și colaboratori.

În al treilea rînd, vă fac o invitație: aceea de a accepta colaborarea la revista

Excelsior cu o povestire sau nuvelă, de dimensiuni nu prea mari, de preferință cu o tematică ce îi interesa pe tineri. Am putea inaugura astfel rubrica "Literatura – legenda sufletului nostru", dedicată literaturii/prozei originale.

Eu vă doresc multă sănătate și succes în realizarea tuturor proiectelor dvs. literare.

Apreciez faptul că ati acceptat să risipiți timp și energie pentru editarea unei reviste. Ati făcut-o, poate, în defavoarea creației proprii. Dar vă asigur că merită să continuă...

Cu deosebită stimă,
ILIE RADU-NANDRA

Cluj-Napoca, 3 august 1993

PREȚUL ABONAMENTELOR DEJA CONTRACTATE NU SE MODIFICĂ.
INDIFERENT DE SCHIMBĂRILE ULTERIOARE ALE PREȚULUI REVISTEI.

LA SEDIUL REDACȚIEI PUTEȚI CUMPARA DIN STOC:

Numere, după cum urmează: din anul 1990 numerele 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 38, iar din anii 1991 și 1992 – orice număr. Exemplarele vechi sunt comercializate la prețul actual al revistei. De asemenea, redacția "22" ține la dispoziția doritorilor "Reportul asupra evenimentelor din 13-15 iunie" (120 lei), precum și Edițiile speciale: "22" – "Suspiciune de fraudă" (50 lei), "Oslobodenje" (30 lei), "Alianța Civică" – "Forumul Democraților pentru ieșirea din criză" (40 lei).

Cerem scuze celor cărora, din lipsă de spațiu, nu li s-au publicat textele trimise la redacție. În limita posibilităților, vom încerca să răspundem personal. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Numai 500 lei

pe trimestru
costă abonamentele cu jumătate de preț oferite de revista "22" pentru
PENSIONARI,
CADRE DIDACTICE,
ELEVI, STUDENȚI,
FOȘTI DEȚINUTI POLITICI,
VETERANI DE RĂZBOI.

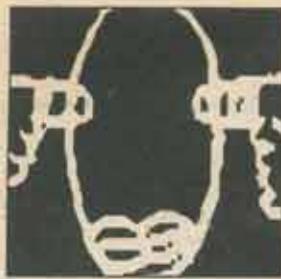
Cei interesați să rugăți să expedieze prin mandat postal suma de 500 lei pe adresă:

Revista "22" cont 45103532, BCR Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10, București. Totodată, cei interesați să rugăți să trimite adeverințele corespunzătoare (talon de pensie, adeverințe de la școală etc.) pe adresă:

Revista "22" Calea Victoriei 120, sector 1, București, cu specificarea pentru Serviciul de Difuzare.

Adeverințele pentru abonamentele cu jumătate de preț sunt valabile pentru un an de zile.

Abonamentele la jumătate de preț pentru aceste categorii de cititori sunt sponsorizate de INSTITUTUL PENTRU DEMOCRAȚIE ÎN ESTUL EUROPEI și ASOCIAȚIA EST-LIBERTÉS.

TIA SERBĂNESCU

De azi pe mîine

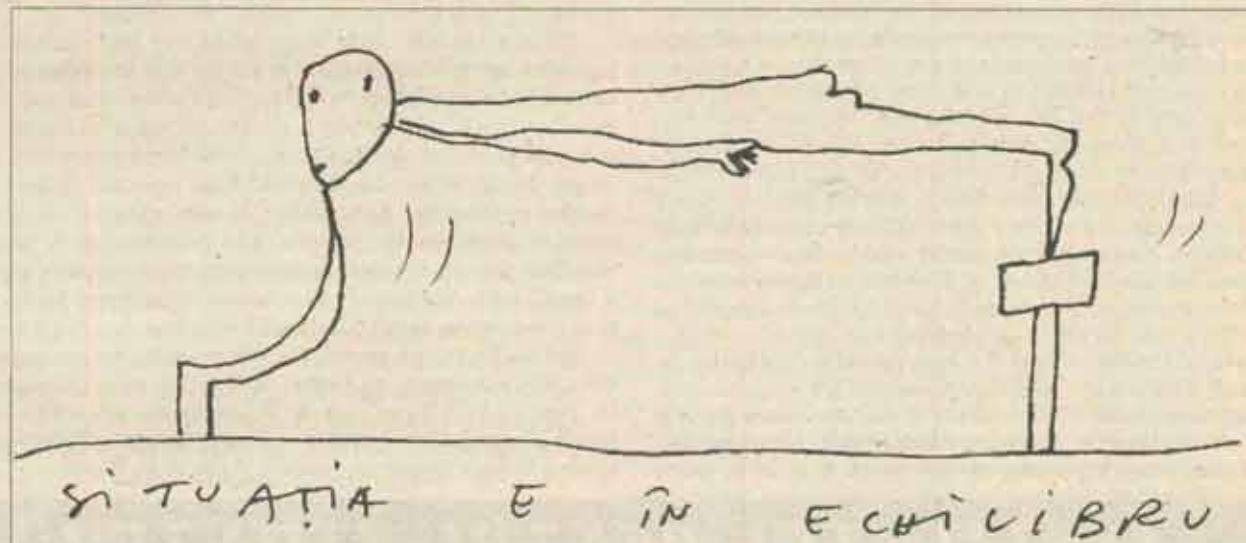
De citva timp, proaspătul ministru al Sportului și Tineretului, dl. Alexandru Mironov, personaj care, în 1991 a constituit una din surprizele Berevoieștilor dovedindu-se colaborator al Securității, invită de zor telespectatorii, duminica după-amiază, să mediteze "la lumea de mîine". Unul din invitați săi la această călătorie în viitorul apropiat, adică prin anul 2023, a fost dl. Adrian Năstase. La rubrica "Politic fiction", cei doi oameni politici s-au lansat în pronosticuri pentru decenile viitoare pe care le-au găsit că se poate de benefice României. "Utopia pozitivă" a d-lui Năstase s-a bazat pe "partea finală a Dunării", pe Marea Neagră, potențialul agricol și rezervele de petrol – toate acestea reprezentând avantaje evidente care trebuie doar "maximizate" în perioada următoare. La aceste perspective îmbucurătoare, dl. Năstase a mai adăugat un apel către "o nouă generație de pașoptiști" care, studiind în străinătate, trebuie să nu uite să se întoarcă acasă spre a-și aplica cunoștințele. Toate bune și frumoase pînă aici, și nimeni nu s-ar supără dacă, în 2023, cei care supraviețuiesc pînă atunci ar avea parte de frumoasele promisiuni ale domnilor Năstase și Mironov. Numai că ambii reprezentanți ai partidului de guvernămînt se dovedesc demni continuatori ai tradițiilor fostului partid unic, care amîna bunăstarea țării (după un sistem, e drept, mai puțin științifico-fantastic), cincinal după cincinal, decenii după decenii, sfîrșind prin a-n-o realiză niciodată. Ca să ai în 2023, adică în "lumea de mîine", locul privilegiat pe care-l descrii, trebuie să pornești de la lumea de azi. Simpla trecere a timpului nu aduce cu sine nici o prosperitate. Așa după cum n-au adus nici decenile care au trecut din 1945 încoace. Decenii întregi au trecut într-un mod care-l face chiar pe președintele Iliescu să tot califice situația țării ca fiind cea de după război. Deși "partea finală a Dunării" era la locul ei, potențialul agricol și rezervele de petrol de asemenei și Marea Neagră nu s-a mișcat din loc. Judecînd după cum merg lucrurile și în ultimii trei ani nu se întrevăd nici un fel de speranțe ca "avantajele" enumerate să se descurce singure și să se maximizeze cum pot, iar decenile următoare să ne aducă, nu se știe de unde, "o poziție importantă în zonă". Așa cum lumea de azi este rezultatul lumii de ieri, și cea de mîine va fi rezultatul celei de azi.

Nefind în stare să privească în față nici una din aceste două lumi, Televiziunea noastră SF ne invită să ne uităm la o lume care nu există, pe care n-o putem controla și pe care, în consecință, poate să-o prezinte în ce culori vrea. Deocamdată, marele ghicitor științific în viitor, dl. Mironov, a ajuns ministru. Cine ar fi crezut, după micul scandal Berevoiești, în care și domnia sa a jucat rolul unei revelații, că după o scurtă escală reparatoare la președinție, unde a purtat o vreme cuvîntul d-lui Iliescu, și după ședințele de spiritism științific pe seama viitorului de aur care ne așteaptă, acest personaj va deveni ministru? Dar acolo unde nici lumea de mîine n-ar răzbi cu înțelegerea izbutește remanierea din ziua de azi. Marea remaniere așteptată cu sufletul la gură de politicieni s-a consumat rapid, între dl. Iliescu și dl. Văcăroiu, și s-a rezumat la cîteva schimbări nesemnificative din punct de vedere al reformei, dar semnificative din punctul de vedere al politicii de cadre. Echipa de la Ministerul Culturii va fi condusă de un coleg de studii moscovite al președintelui, dl. Petre Sălcudeanu, și a fost completată cu un frecvent colaborator al revistei "România Mare". Dacă nu s-a putut realiza un guvern de uniune națională – adică un amestec de partide care să împartă impreună eșecurile unora –, se pare

că se va realiza în perspectivă unul de uniune naționalistă. Mai ales că urmează etapa a II-a a remanierii și PUNR așteaptă cu "Caritas"-ul la usă și cu dl. Viorel Sălăgean în prag. Deocamdată raportul de forțe pare tranșat. E limpede că partidul d-lui Iliescu se simte tare pe poziție iar partidele satelit PRM, PUNR și PSM fac doar o gălăgie care le subliniază sprijinul "dezinteresat" și anticipatează asupra unor pretenții viitoare. Împreună duc o politică de partid unic și se răspîlnesc între ele nemaiînținând seama de aparențe. E din ce în ce mai vizibil faptul că Opoziția a fost redusă la o participare simbolică menită să figureze în rapoarte privind pluripartidismul românesc. Din nefericire, și ea pare să se fi resemnat în acest rol de coloratură și se manifestă rar, cu întîrziere și fără expresivitate. Pentru a mai diminua această impresie, emisiunea "Viata politică" a Televiziunii a programat vineri 27 august un dialog între domnii Adrian Năstase și Cornelius Coposu, ambii lideri incontestabili: unul al Puterii, celălalt al Opoziției. Dialogul a fost mediat de dl. Costin Buzdugan, care s-a retras repede din scenă, lăsîndu-i pe cei doi să dueleze nestingheriți. Spectacolul a fost, fără discuție, de calitate, iar

fotografie de ziar, dacă așa se proceda atunci. Nu era nevoie însă ca dl. Năstase să își beneficieze de acel avantaj, care, în treacăt sî se spus, l-a costat pe dl. Coposu o întreagă tinerețe petrecută în închisoare, ca să știi că atunci cînd există suspiciunea de corupție cei vizăți se supun obligațiilor de onoare de a demisiona pînă la clarificarea lucrurilor, dar și pentru ca, prin funcțiile lor, să nu impiedice desfășurarea corectă a anchetelor. Dl. Năstase putea observa acest lucru nu printre-o călătorie în trecut, ci printre-o simplă privire în lume. Ministrul de Interni al Germaniei a demisionat pentru simplul fapt că procedura folosită pentru capturarea unui terorist a fost considerată neinspirată. Președintele Braziliei a fost silit să demisioneze din cauza acuzațiilor de corupție. Peste tot în lume aceste "suspecțiuni" sunt tratate cu seriozitate și își au consecințele lor respectate de toată lumea. Si niciodată n-a fost găsită presa vinovată de faptul că a semnalat un abuz sau altul – așa cum se întîmplă la noi. În fine, dl. Năstase a evitat să răspundă la întrebarea "ce deosebire este între incompetență și ineficiență" – distinctie ciudată pe care a făcut-o în legătură cu ministrii "revocați". Oricum, trebuie spus că nici dl. Coposu nu și-a speculat ocaziile și i-a lăsat d-lui Năstase destul loc să-și plaseze ironiile "bînăvoitoare". În prelungirea părerii d-lui Năstase despre corupție, și primul-ministrul Nicolae Văcăroiu s-a arătat iritat de pretenția comisiei parlamentare de a-l audia – pe dînsul și pe ministrii în cauză. Ca și cum ar fi probabil ca un caz să fie anchetat fără a se discuta cu cel vizat. Dl. Văcăroiu a opinat că "asta înseamnă tensiune pe ministri".

polemica, atâtă că a fost, a avut înținută de salon. Cei doi au schimbat din belșug complimente respectînd sticheta – ceea ce a fost reconfortant –, după care au trecut rapid la schimburi de săgeți. Acestea au vizat (la sfîrșitul lui iunie) evitarea sesiunii extraordinare parlamentare în legătură cu raportul privind cazurile de corupție. Dl. Năstase și-a reluat argumentația privind vicile de procedură, după care a punctat replicind că Opoziția avea posibilitatea de a întocmi o nouă listă în aceeași zi. Dl. Coposu n-a mai răspuns acestei insinuări. Pe de altă parte, și actuala sesiune extraordinară – cerută de Putere de data aceasta – suferă, conform unor opinii, de nerespectarea regulamentului atât de păzit de dl. Năstase în împrejurarea invocată. Ca să nu mai vorbim că dl. Năstase știa prea bine că o nouă listă ar fi avut atunci, probabil, aceeași soartă. Un alt amănunt ar fi fost considerat scăpat din vedere și procedura ar fi fost anulată. În legătură cu cazurile de corupție propriu-zise, dl. Adrian Năstase a sugerat cu această ocazie intenția ca cei "improșcați cu noroi" să fie reabilitați.

Unul din punctele de coincidență ale opinioilor celor doi a fost în legătură cu libertatea presei. Ca de obicei, aceasta a apărut ca principală vinovată de acesta cazuri. Surprinzător, și dl. Coposu s-a ralat acestui atac considerînd că "oamenii care s-au bălăcît toată viață în noroi sănătatea să arunce cu noroi în toată lumea". Probabil că cei doi lideri aveau în vedere, fiecare, alt segment al presei și se refereau, de fapt, la presa care le era ostilă. Cu toate acestea, "solidaritatea" lor împotriva presei a apărut surprinzătoare.

În fine, în ce privește comisia de anchetă a corupției, dl. Coposu a fost de părere că un guvern care n-are nimic de ascuns ar fi încredințat această sarcină unei comisii formate din Opoziție pentru a stinge orice bănueli privind "mușamalizarea" afacerii. Observația d-lui Coposu a stîrnit ironia d-lui Năstase care s-a scuzat că dezavantajul de a nu fi prins epoca interbelică l-a lipsit de exemple de acest fel. Si a întrebat candid, mobilizîndu-și toate charisme pe care și-o atribuise mai înainte comentîndu-și o

Cu alte cuvinte, comisiile de anchetă ar trebui să-i declare din start pe toti miniștrii nevinovati, fără să le pună nici o întrebare (așa cum a făcut dl. Văcăroiu într-un comunicat). Cam așa vede dl. Văcăroiu funcționînd Parlamentul. Altminteri, vorba d-lui Iliescu, el este "un element de frînă". Sigur că le-ar face mare placere acestor domni ca toată lumea să le cînte în strînă de dimineață pînă seara, să nu scrie nimeni nimic despre neprinciperea și despre afacerile pe care le fac profitînd de funcții, și ca Parlamentul să voteze rapid, ca Marea Adunare Națională, tot ce sosește de la Partid și Guvern. Numai că pînă și Gorbaciov și-a dat seama că procedind astfel nu salvează nimic. Se pare că guvernărî noștri s-au împotmolit atât de tare în deliciile perestroikăi încît n-au mai ajuns nici pînă la glasnost.

În numerele viitoare

• ION VIANU:

Audietur et altera pars

• BERNARD POULET:

Europa – Vest și Est.
Marea revenire a comuniștilor

• Cît costă un apartament? – anchetă

veți putea citi

GHEORGHE SCHWARTZ

Nostalgicii

Am participat zilele trecute la un festival cultural sătesc. Unul dintre punctele din program l-a reprezentat o sezoare literară unde am ținut mult ca fiecare doritor să poată să ia cuvintul, să citească din creațiile proprii sau să și exprime gândurile. Pe lîngă celelalte manifestări, unde evoluau localnici și invitați, eram convins că este foarte important pentru intelectualii comunei, veniți în număr apreciabil, să-și găsească o tribună în fața unui public format din vecini, dar și din oaspeți avind un oarecare prestigiu pe plan național. Fiind eu încredințat că renașterea respectului pentru cultură va începe să se producă în comunitățile mici, intrucât aici lumea se cunoaște mai bine și fiecare încercare și fiecare preocupare este mai degrabă luată în seamă decât într-un oraș mare, unde evenimentele se pierd, am îndemnat ascultătorii să devină ei protagonisti. Din punctul de vedere al disponibilității lor de a participa nu m-am înșelat: rînd pe rînd, începînd cu primarul, oamenii au recitat sau au citit din creațiile proprii, au făcut considerații pe marginea celor mai diferite teme, pornind de la festivalul care reprezenta cel mai important eveniment cultural al anului în comuna lor. Părea că s-a ridicat un zâgaz și șuviul vorbitorilor nu se mai termina. Cel puțin din punctul acesta de vedere, mi-am zis, manifestarea și-a atins scopul.

Dar, curind, acest șuvi a început să curgă într-o anumită direcție. Mă uitam în jur și mă cutremuram: oaspeți și localnici păreau să nu observe nimic. Produsele literare – puține ridicindu-se la cota minimă de publicare a unui generos ziar de provincie – evocau cu o sinceră mișcare și indignare necazurile prin care trece țara la ora actuală. Sărăcia, corupția, carierismul fără scrupule, depravarea moravurilor, nesiguranța zilei de miine, nimic nu era uitat din producțile ce, alăturîndu-se unele altora într-un consens parcă prediscutat, se aliniau într-o opinie quasigenerală. Celebra diversitate de păreri susținute cu pasiune, specific zilelor noastre, a dispărut cu desăvîrsire. În afara unor, care și depăñu amintiri dintr-o copilărie idilică sau faceau cugetări asupra sensului vieții, șuviul curgea cu hotărîre spre nostalgia anilor nu de mult blestemati. Nostalgicii aceștia nu erau cu toții foști comuniști, mulți trăindu-și cea mai mare parte a vieții striviti de societatea totalitară. Nemulțumiți atunci, frustrați acum, ei păreau să fi uitat cu totul

spaima veșnică, serile fără curent, magazinele goale și lipsa oricărei perspective. Ceea ce n-au uitat era subtila ordine instaurată și păstrată cu cîntul. Faptul că drumul, chiar dacă în cerc, era sigur, faptul că știau că ziua de miine nu va fi mult diferită de ziua de azi, că pînă și mizeria urma un algoritm previzibil, că nu existau convulsii apte de a te obliga spre inițiative proprii dădeau un sentiment de siguranță. "Umăr lîngă umăr" puteai măștălui și dormind, tel și așa nu exista. Apartamentul era iestin, încălzirea era iestină – atunci cînd era –, lumina la fel, carne nu exista, dar toată lumea mai avea pe masă și carne, te descurca și puteai să mai bei o bere cu patru lei – cînd se găsea –, puteai să mănuinci la restaurant, să mai dormi într-un hotel. Iar cînd aveai un necaz peste necazurile întregului grup, te puteai duce la tovarășul prim-secretar sau la tovarășul secretar sau la tovarășul director, mai rezolvai o locuință sau o slujbă pentru băiatul care a dat bacalaureat și n-a intrat la facultate. Iar salariul, aşa miserabil cum era, nu se întăripă să nu vină, indiferent de cîte merite aveai tu în această privință. Ordinea funcționa. Terminai o calificare și erai reapartizat. Se puteau să te trimîti la Scuipății de Sus, dar, cu timpul, te mai duceai pe la tovarășu și tot ajungeai acolo unde voiai. Pe cînd acum? Acum nu te mai repartizează nimenei, iar de bunăvoie cine să meargă la Scuipății de Sus? (Postul de acolo tot nu s-a ocupat.) Sî, în general, ce rost mai are acum să lucrezi, cînd și așa din salariu n-o să poți să-ți plătești din toamnă întreținerea?

Nu mai simtem umăr lîngă umăr, nu mai simtem legături cu verigile acelaiași lant, nu ne mai învîrtim în securitatea acelaiași cerc, deși noi avem cea mai frumoasă țară, suntem cel mai deștept popor și avem cele mai glorioase tradiții. Ceea ce ne lipsește este un singur lucru: siguranță. și disciplina. Impusă. și pe deapăta cu moartea. și tovarășul la care să mergi să-ți rezolve problemele, pe care să-l adulezi și să fii răsplătit pentru aceasta cu siguranță unui acoperiș și a unei bucăți de pline. Pînă și sclavii trăiau mai bine, și ei aveau un acoperiș și o bucată de pline.

Iar eu de ce mă revolt, mi s-a replicat: eu nu am debutat pe vremea lui Ceaușescu? Eu n-am publicat pe vremea lui? Nu mi-am făcut facultatea sub comuniști? De ce fac pe ipocritu, mi s-a reproșat. Fiecare tiran a înălțat măcar un viaduct. Așa că ce au făcut?

Oaspeți și localnici erau sincer revoltăți. Ei nu aveau nevoie decât de un conducător apt de a băga disciplina în popor. De a-l pune să meargă din nou în cerc, cu raniță cu efecte și conserve în spinare. Iar cînd șeful nu ar fi atent sau ar fi bine dispus, ai mai putea trage și o dușcă de răchie.

Aveam nevoie de un conducător așa cum a avut și Germania în '33. Un conducător intransigent și o disciplină de fier. Un conducător care să ne amintească mereu că suntem cei mai deștepti și cei mai îndreptăți la privilegi. Iar alături se află un popor care și el este cel mai deștept și mult mai îndreptățit ca altul. Lîngă care se mai află și un alt popor teribil de îndreptățit. Astă nostalgicii n-o știu și nici nu-i interesază. Ei nu-și doresc decât conducătorul lor. Cirnicicul. Cel ce gîndește în locul lor și pe care să-l injure în soaptă.

Sîntem, deocamdată, în tunel și nu vedem încă lumina. Tunelul face mii de curbe. Cînd o să întrezărim capătul tunelului, n-o să mai existe nostalgii. Atunci o să ne grăbim în fugă sau tîrîș într-acolo. Dar pînă să apară capătul tunelului, ne zicem, s-ar putea să vină conducătorul, readucind felia de pline, felia de salam și cîntul împotriva celor ce ar încerca să iasă din rînd. (Că întotdeauna se mai găsesc și din astăzi) Iar dacă va veni, va fi înarmat cu o tobă și toti vom merge iarăși în același ritm, visind capătul unui tunel, capăt pe care din nou l-am ratat.

**

Bieții nostalgiici. Ipoteza este cu totul falsă. În România, șansele de a reveni comunismul sănătos mai mici. Cei ce nu vor mai permite o restaurație ideologică vor fi comuniști. Ei sunt pe punctul de a deveni mari capitaliști, iar marii capitaliști urăsc sloganurile egalitariste. Opoziția nu va avea decât să preia guvernarea. Puterea reală va rămîne în mîinile comuniștilor – mari capitaliști.

Noi stăpini vor pune bazele imperiilor economice. Ei nu miros plăcut, n-au multe școli, sunt rapace și fără scrupule. Încluși, ei vor avea avantajul de a fi tot timpul pregătiți să supraviețuască. Copiii lor, și mai perseverenți, le vor consolida opera. Abia nepoții vor studia la Oxford și vor iubi muzica preclasică. Ei vor avea timp și de acte caritabile și vor colecta mari artiști (eventual mari opere).

Nostalgicii noștri suferă pentru niște amintiri ce se îndepărtează. Conducătorul devine unul dintre capitaliștii veroși care a putut fi întîlnit în toate caricaturile de acum cîțiva ani. El nu mai reprezintă decât niște nostalgii ce nu se mai împlinesc...

INSTITUTUL PENTRU ȘTIINȚE UMANISTE (IWM) VIENNA

acceptă cereri pentru burse în domeniul traducerilor de istoria artei, de la specialiști și cadre didactice universitare din domeniu.

Bursele sunt menite să promoveze traduceri ale unor lucrări importante.

1) dintr-o limbă est-europeană într-o limbă vest-europeană, sau:

2) dintr-o limbă vest-europeană într-o limbă est-europeană, sau:

3) dintr-o limbă est-europeană în altă limbă est-europeană.

Programul urmărește să completeze lipsuri importante în literatura referitoare la înțelegerea artei și a istoriei ei, deci istoria artei, estetica și filosofia artei, și să încurajeze un mai larg schimb de idei în domeniu. Aceste burse nu sunt înlesnite de fondurile oferite de *The Getty Grant Program*.

Bursele constau în acoperirea cheltuielilor pentru o sedere de găse luni (ianuarie-iunie sau iulie-decembrie) la IWM-Viena. Bursierii vor primi o alocație de 140 000 șilingi Austria, din care să își acopere cheltuielile de

transport și chirie, ca și pe cele curente. Bursierilor li se oferă un birou în sediul institutului și acces la facilitățile sale de cercetare.

Aplicații trebuie să intocmească un dosar cuprinzînd următoarele documente (toate în limba engleză sau germană):

- Curriculum Vitae
- lista publicațiilor
- titlul lucrării pe care doresc să o traducă
- numele și adresa editurii care doresc publicarea lucrării (traducătorii care au deja un contract încheiat cu o editură au prioritate în selecția pentru acordarea burselor).

Cererile trebuie trimise pînă la data de 1 ianuarie 1994 pentru trimestrul iulie-decembrie 1994, pe adresa:

Institut für die Wissenschaften von Menschen

A - 1090 Wien

Spittelauer Laende 3

AUSTRIA

Informații suplimentare la tel./fax (095) - 197121,
Fundatia Soros, Cluj, Lucinie Bal.

FUNDATIA SOROS PENTRU O SOCIETATE DESCHISĂ

RADU CĂLIN CRISTEA

“Remaierea” guvernamentală

Intrăm, aşadar, în toamnă cu un guvern oxigenat, acea oxigenare prin care, la comanda onorului clientelei, coafezele încearcă să dea podoabe capilare o alură, dacă nu mai tinerească, măcar mai echivocă. Conform proprietăților declarării, întările grijului la Televiziunea de președintele executiv al PDSR, Adrian Năstase, Mișu Negrițoiu a fost sustras remanierii propriu-zise pe care, oficial, a contemplat-o cu ochiul prospătului consilier președintelui. În același spirit, premierul Văcăroiu a motivat schimbările din structura executivului ca o consecință a unor analize și a opțiunilor unor miniștri pentru alte funcții. Cu alte cuvinte, nu eventuala asumare a unor fisuri ale guvernării ar fi fost cauza remanierii, ci dorința unor înalti funcționari de a mai schimba aerul și pe alte bulevarduri ale Puterii. Cusătura cu atât albă.

Rocada cea mai spectaculoasă rămine, firește, Negrițoiu-Coșea. Îndepărarea domnului Negrițoiu de la friile vizibile ale reformei cred că trebuie să se debaraseze de perceptia ușor dezechilibrată a unei consistente suprafete a mass-media, perceptie conform căreia, cotat ca un soi de campion al reformismului, dl. Negrițoiu ar putea căpăta brusc o aură de disident. Se omite că Mișu Negrițoiu a schimbat doar o intersecție a puterii cu alta, și cum la cel mai plăpind tremur al domnului Iliescu subalternii săi intră, ca să spun așa, într-o stare de tumbă, amprenta reformistă a noului consilier președintelui va putea rămine nealterată. După cum se cuvine, cred, să acceptăm că prezumtivele iluminări ale domnului Negrițoiu s-au lăsat în mod suspect estompate timp de aproape un an de plumburi intregii acțiuni a executivului, situație care face cu atât mai discutabilă carura ingenuitatei sale la o cîrmă într-atât de obscură incit, pe alocuri, a fost greu de separat serviciul căptanilor de cel al mușilor. Vreau să spun, în rezumat, că prestația de pînă acum a domnului Negrițoiu n-a fost, în cel mai fericit caz, îndeajuns de împede dacă avem în vedere haosul persistent ce a rezultat, astă, nota bene, fără ca domnia sa să fie deranjat în orgoliu. Mircea Coșea are o cotă rezonabilă, poate și pentru faptul că plaja mică a mișcărilor sale de pînă acum (ultima sa funcție a

fost aceea de președinte al Institutului Național de Prognoză) nu l-a expus riscului de a greși. Făcind mai degrabă impresia unui moderat, Mircea Coșea i-a împăcat cu o suspectă rapiditate pe moii și durii din PDSR, poate și în urma unei recente declarării în care dădea asigurări că este un soldat credincios al partidului de guvernămînt. Gen de apreciere pe care, totuși, nu-mi amintesc ca Mișu Negrițoiu să-l fi practicat vreodată.

Lista noilor veniți dezamorsează supozitiile privind eventuala cooptare a PUNR, PRM și PSM (cu excepția, deprimantă mai mult la nivel simbolic, numită Mihai Ungheanu). Din dulăii cu coama zburătă de acum cîteva zile n-au mai rămas decît niște cățelândri cu coada între picioare. Praful și pulberea s-a ales din invitația adresată senatorului PUNR Sălăgean de a fi cooptat în structurile Guvernului. După cum un foc de păie s-au dovedit a fi mîrrială la adresa șefului statului, ca și amenințarea cu stricarea alianței cu PDSR. Discursul naționalist și-a evidențiat încă o dată găunoșenia pură, asurzitorul tam-tam din ultima săptămînă fiind menit, probabil, doar să cîstige niscai concesii în ceea ce privește Consiliul pentru Minoritățile Naționale. În rest, naționaliștii noștri nu sint nici măcar acceptați la masa negocierilor în cheștiuni grave ale țării și Puterea îi include tacit, cu o severitate brutală, în echipa sa de "yes-men". Scosî din tema Ardealului bîntuit de unguri singeroși, își pierd subit identitatea, ca să nu spun că abia acum și-o dezvăluie pe aceea reală.

Absența unei clase politice a cărei valoare să fie confirmată sau infirmată în experiență imediata ne constrină la prudență în orice apreciere. La Oficiul guvernamental pentru Protecția Consumatorilor pleacă Bojină și vine Tiplică. Va pierde oare industria textilă prin înlocuirea secretarului de stat Sucală? Va fi mai bine pentru aviația civilă după numirea lui Petru Tenie? Rămîi la toate rece, vorba poetului, poate doar cu un rictus datorat unor rezonanțe onomastice. Presa va scotoci, cu siguranță. Nu văd cum să nu apară frați de demnitari, lucrători ai fostei securități, fii de kaghebiști și.a.m.d. Așadar, epuizînd acest capitol, n-ăs putea adăuga, din puținătatea informațiilor care

mi-au ajuns pînă acum la urechi, decît că Puterea pare să fi apelat și cînd cu remanierea la rezerva sa clasică de cadre. Cu excepții pe care le-am dori cît mai numeroase.

Ecuatia politică a remanierii ascunde, după opinia mea, o singură mare necunoscută. Personal, în posida unor tentații speculative, nu înțeleg momentul ales pentru remaniere. Să fi existat intenția unui semnal electoral în sensul că, iată, Puterea poate fi pipăită și urlă că este? Posibil, mai ales dacă ne imaginăm exasperarea masivă a populației ale cărei reproșuri la adresa Puterii, o confirmă diverse sondaje, cresc vertiginos. Să însemne această seism minor și o sugestie discretă îndreptată către un Occident dezabuzat probabil de felurile noastre băltiri, de la anchiloza economică la balcanismul mesajelor politice, într-un cuvînt, de confuzia ce alimentează întregă societate românească? Posibil și asta. Un răspuns mulțumitor nu găsește, totuși, în afara placidei preocupări a Puterii de a lansa o nouă loterie politică, în genul famosului "mai trage o dată". Aici, doar aici, pare să ducă ultima rotire de cadre. Către un fel de revigorare a instinctului puterii prin schimbarea unor persoane, foarte multe între ele, de dragul ideii de tristă amintire că înlocuirea decorului poate influența sensul scenariului. Oribil mi se pare că, îndeosebi după căderea guvernului Roman, noi n-am făcut decît să schimbăm între ei dăscălești cu mănești și bobii cu postelnici. De puțin a lipsit, pentru a da un unic exemplu, ca infatigabilul Golu, după ce a fost plantat în fruntea invățămîntului și a culturii, să se ilustreze mai știu eu unde, la vîmi sau utilaje petroliere.

Reمانiera guvernamentală rămine, după opinia mea, aceeași expresie a speranței stupide a utopicei că de mijloc între socialism și capitalism. Cum ideile fixe ies cel mai greu din cap, Puterea mai aruncă un lasou după nici calul, nici măgarul unei teorii în care iarăși mă tem că vor fi protocroni. Cîrpind același sac găurit, Guvernul reduce, în adevăr, mult trimbitata sa social-democrație la iluzia că lucrul cel mai bun pe care-l avem de făcut este să ajungem la o săracie cît mai onorabilă. Chiar remaiat, ochi cu ochi, ciorapul național pe care Guvernul ne invită să-l purtăm nu ține nici de cald și oricum se rupe după prima purtare. Cătă privește demnitatea de a fi sărac, aceasta reprezintă, iertați-mă, glorificarea unei timpenii. Pentru că, vorba bunicului meu dinspre mamă, un țăran bogat din pusta Ardealului, săraci sunt numai leneșii și prostii.

Cu privire la constitucionalitatea remanierii guvernamentale Opoziția declară:

Reمانiera guvernamentală anunțată de primul-ministrul la 28 august 1993 ne demonstrează încă o dată, dacă mai era nevoie, că nerespectarea legilor, a Constituției în primul rînd, constituie o practică constantă a puterii și a partidului de guvernămînt.

O remaniera guvernamentală nu este o problemă de familie a președintelui, a primului-ministrului și a partidului de guvernămînt, cu ignorarea Parlamentului și scoaterea componentei Guvernului de sub controlul parlamentar.

Este o axiomă a democrației, inclusiv a celei românești, că un guvern legal constituît are nevoie de omologarea Parlamentului și că el este aumit de președinte pe baza votului de încredere acordat de Parlament (art. 102 și 85 din Constituție).

Durata unui guvern nu este însă egală cu a Parlamentului decît în mod excepțional, printr-un accident fericit. De regulă, guvernul este schimbă, integral sau parțial, la anumite intervale de timp, în raport de rezultatele activității sale. În aceste imprejurări incetează funcția unor miniștri (cazul încetării tuturor nu interesează acum) și intervine înlocuirea lor. În această privință, art. 105 din Constituție precizează că funcția de membru al Guvernului incetează prin demisie, revocare, pierderea drepturilor electorale, stare de incompatibilitate, deces, "precum și în alte cazuri prevăzute de lege", ceea ce înseamnă că toate cazarile în care înce-

tează funcția de ministru și necesită înlocuirea acestora sunt incluse în acest articol.

Dacă primul-ministrul se află în una din situațiile prevăzute de art. 105 din Constituție sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile – precizează art. 106 alin. 2 –, președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pînă la formarea noului guvern sau pînă cînd primul-ministrul își reia activitatea.

"Prevederile alin. 2 – precizează art. 106 alin. 3 din Constituție – se aplică în mod corespunzător și celorlalți membri ai Guvernului, la propunerea primului-ministrului, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile."

Din dispozițiile constitucionale evocate rezultă că în oricare din situațiile de incetare a funcției de ministru, președintele României și primul-ministrul au două soluții: una cu caracter temporar, pentru maximum 45 de zile de numire a unui ministru (sau mai mulți) și propunerea primului-ministrului; alta cu caracter definitiv, dar care implică în mod necesar respectarea procedurii inițiale de numire a ministrilor prin intermediul Parlamentului. Această procedură implică, pe de o parte, audierea fiecărui candidat în ședință comună, de către Comisiile permanente ale celor două Camere al căror obiect de activitate corespunde sferei de competență a viitorului ministru, cu întocmirea unui

raport (art. 72 din Regulamentul ședințelor comune ale celor două Camere); iar pe de altă parte, obținerea votului de încredere din partea celor două Camere.

În acest sens sunt dispozițiile constitucionale. În acest sens a procedat și Guvernul Roman la remaniera din mai 1991. Dacă s-ar proceda altfel, s-ar putea ajunge la ipoteza aberantă ca un prim-ministrul investit împreună cu restul Guvernului de către Parlament la începutul legislaturii să poată funcționa nefîntrerupt timp de 4 ani schimbînd periodic miniștri fără ca pentru acești noi miniștri să obțină investitura Parlamentului. Altfel spus, ceea ce nu s-ar putea face la începutul legislaturii (cînd nu poti deveni ministru fără investitura Parlamentului), s-ar putea face ulterior, ar fi schimbă – de către președinte și premier – miniștri aprobați de Parlament și ar fi numiți alții, fără ca Parlamentul să fie consultat într-un fel. În acest mod s-ar nesocoti înăsă spiritul și litera Constituției, iar controlul parlamentar privind formarea și componența Guvernului – cheie de boltă a relațiilor dintre Parlament și Guvern – ar rămine literă moartă, fără acoperire în practică. De aceea, art. 85 alin. 2 din Constituție nu poate fi interpretat rupt din contextul celorlalte dispoziții constitutionale (în special art. 102, 105, 106), iar fată de principiul investirii echipei guvernamentale de către Parlament nu poate duce la alte concluzii decît cele arătate mai sus.

Argumentele trase uneori din practica altor state nu au nici o relevanță, pentru că altele sunt dispozițiile constitutionale din acele țări. În care Parlamentul îl aprobă doar pe primul-ministru (nu întreg Guvernul, ca la noi).

Față de cele de mai sus, invităm pe primul-ministru ca, în concordanță cu regulile constitutionale de formare a Guvernului, în cadrul celor 45 de zile sus-menționate să se prezinte în fața Parlamentului și să declanșeze procedura constitutională de investire a noilor miniștri. Numai în acest fel s-ar respecta spiritul Constituției și s-ar evita încă o lovitură la adresa fragilei noastre democrații și a statului de drept. Nu ne indoim că sprijinul de care se bucură Guvernul în Parlament va duce la omologarea propunerilor primului-ministrului pentru noii miniștri.

Solicităm în același sens și intervenția președintelui României, care, potrivit art. 80 din Constituție, veghează la respectarea acesteia și mediază între puterile statului.

30 august 1993

Partidul Alianța Civică
Partidul Democrat
Partidul Ecologist Român
Partidul Liberal '93
Partidul Național Tânăresc Creștin Democrat
Partidul Social Democrat Român
UDMR
PNL-CD

MIERCURI 26 AUGUST

• Dosarul Hrebenciuc a fost inchis

Procurorul General al României, Vasile Manea Drăgulin, a comunicat că Parchetul General de pe lîngă Curtea Supremă de Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică – a dispus nefințarea urmăririi penale, sub aspectul infracțiunii de abuz în serviciu și luare de mită, în cazul d-lui Viorel Hrebenciuc, secretar general al Guvernului. De asemenea, a fost disculpăt de acuzații asemănătoare și Stolojan Elena, soția fostului prim-ministru. Cercetările continuă în legătură cu celelalte persoane menționate în raportul generalului Florică.

• Continuă dialogul PNL-PL-'93

Conferința de presă a Partidului Național Liberal a fost consacrată prezentării ultimelor aspecte privind inițierea discuțiilor cu PL-'93, în perspectiva unei dorite reunificări. S-a menționat că dialogul va avea loc la sfîrșitul lunii, la Casa Vernescu, însă un posibil congres care să confirme reunificarea nu poate avea loc mai devreme de șase luni. Totodată, dl. Mircea Ionescu-Quintus, președintele PNL, a arătat că partidul său se află în tratative oficiale cu o serie de alte formațiuni politice pentru că "liberalismul trebuie reprezentat de un singur partid".

• PUNR amenință că va cere suspendarea președintelui Iliescu

Printr-un fax transmis către mass-media, PUNR, sub semnătura lui Gheorghe Funar, informează: "Având în vedere hotărîrea neconstituțională a Consiliului pentru Minoritățile Naționale din 18 august a.c., precum și presiunile care se fac pentru adoptarea unor hotărîri de guvern care să încalcă prevederile Constituției, PUNR declară:

1) va introduce și va susține cu fermitate o moțiune de neîncredere în Guvernul Văcăroiu, contribuind decisiv la schimbarea echipei guvernamentale, dacă se va luce în discuție hotărîrea Consiliului pentru Minoritățile Naționale;

2) va iniția de urgență procedura prevăzută de art. 95 din Constituție pentru suspendarea din funcție a președintelui României".

• Procesul intentat mecanicilor de locomotivă s-a amînat

Procesul civil intentat de SNCFR Federatiei Sindicalilor Libere și Independente a Mecanicilor de Locomotivă privind legalitatea grevei acestora din urmă, proces care se desfășoară la Judecătoria sectorului 1, a fost amînat pentru data de 30 august. Liderul sindical Ioan Vlad a înaintat o cerere de suspendare a procedurii de judecată, pe motiv că există un dosar asemănător și la Parchetul Curții de Apel. Cererea a fost însă respinsă.

Emil Constantinescu, președintele CDR

• CDR va solicita o lege anti-corupție

În cadrul conferinței de presă a Convenției Democrațice, președintele acesteia, dl. Emil Constantinescu, a prezentat ultimele hotărîri ale CDR în perspectiva apropiatei deschideri a sezonului politic. Astfel, s-a adoptat o strategie comună a formațiunilor componente în raport cu acțiunile majorității parlamentare, menționându-se totodată că CDR nu intenționează să participe la o eventuală formulă de guvernare decât respectându-se principiile stabilite de comun acord. S-a mai arătat că Opoziția va cere

adoptarea de urgență a unei legi anti-corupție.

• Executivul stimulează mica privatizare

În reuninea săptămînală a Executivului s-au adoptat o serie de măsuri importante: oordonanță pentru stimularea întreprinderilor mici și mijlocii, un proiect de lege ce vizează ameliorarea situației șomerilor și a persoanelor afectate de șomaj, precum și creșterea costului alocațiilor de sprijin. O altăordonanță prevede aplicarea dispozițiilor referitoare la măsurile de redresare preventive și la faliment din Codul Comercial. În cazul în care incapacitatea de plată a agentilor economici nu a fost înălțată în 6 luni de la constatare.

Catherine Lalumière, secretar general al Consiliului European

– S-a născut la 3 august 1935, la Rennes (Ille-et-Vilaine), într-o familie de producători de bere, din Alsacia.

– A absolvit Facultatea de Drept, cu diploma de Studii Superioare în Științe Politice și Istoria Dreptului.

– În 1960, a fost numită asistentă la Universitatea din Bordeaux și Institutul de Studii Politice din Bordeaux.

– La 4 aprilie 1960, s-a căsătorit cu Pierre Lalumière, profesor licențiat în drept public.

– S-a alăturat Partidului Socialist în anul 1973 și a făcut parte din grupul de experți al Primului Secretar al Partidului, François Mitterrand, care a pregătit dosarele pentru campaniile prezidențiale din 1974 și 1981.

– În anul 1975, devine Delegat Național al PSF pentru Funcțiunea Publică.

– După victoria lui François Mitterrand din 10 mai 1981, intră în primul guvern al lui Pierre Mauroy, ca secretar de stat pentru Funcțiunea Publică.

– În iunie 1981, după alegerea sa ca membru al Parlamentului, în circumscripția a treia – Gironde, a fost numită ministru pentru problemele consumatorilor.

– În martie 1983, candidață din partea majorității prezidențiale în alegerile municipale din Bordeaux împotriva lui Jacques Chaban Delmas.

JOI 26 AUGUST

• Catherine Lalumière vizitează România

Secretarul general al Consiliului European, d-na Catherine Lalumière, a început o vizită în România. Cele mai importante puncte ale programului sunt: convorbiri cu ministrul român al Afacerilor Externe, cu premierul N. Văcăroiu și cu ministrul Justiției, întâlniri cu președintii celor două Camere ale Parlamentului, cu șefii grupurilor parlamentare și, nu în ultimul rînd, o întrevedere cu președintele Ion Iliescu. Vizita va cuprinde și o deplasare la Poiana

Brașov, Sfîntu Gheorghe și Covasna, pentru discuții cu reprezentanți ai minorităților naționale din România.

• Misterele revoluției, din nou în discuție

Misterele Revoluției din decembrie nu vor fi curind dezlegate. Este concluzia care s-a desprins din conferință de presă a Comisiei parlamentare pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989. Comisia, condusă de dl. Gabriel Tepelea (PNTCD), își propune extinderea cercetărilor și în alte orașe și un obiectiv ambicios: audierea președintelui Iliescu. Termenul stabilit pentru prezentarea celui de-al doilea raport este 30 decembrie.

• Comisia anti-corupție este scindată

În conferință de presă a Comisiei anti-corupție, președintele acesteia, Romulus-Petru Voronca (PDSR), a arătat că în sesiunea extraordinară a Parlamentului se preconizează a fi dezbatut Raportul preliminar, însotit de un al doilea raport cuprins în completările primului. S-a mai arătat că în urma anchetei Parchetului General au fost disculpate mai multe persoane incriminate de generalul Florică, printre care: Florin Georgescu, George Ioan Dănescu, Viorel Hrebenciuc, Elena Stolojan. Nemulțumită de raportul elaborat de majoritatea parlamentară, reprezentanții Opoziției au hotărât să prezinte un raport propriu.

• Revoluționarii în congres

La Constanța a început a II-a Conferință a Uniunii naționale a organizațiilor luptătorilor din Decembrie.

VINERI 27 AUGUST

• D-na Lalumière consultă Opoziția

Timp de o oră, d-na Catherine Lalumière a avut o întrevedere cu lideri ai Opoziției din România: Corneliu Coposu, Emil Constantinescu, Marko Béla, Nicolae Manolescu, Constantin Avramescu și Petre Roman. Aceștia au arătat că există încă probleme legate de situația minorităților naționale, că este regretabil faptul că Poliția n-a fost încă demilitarizată și că transformarea Procuraturii în instituție civilă nu este decât o operă cosmetică.

• România acordă ajutor Republicii Moldova

După declarația din 12 august privind relațiile București-Chișinău, România s-a grăbit să pună la punct o tactică de urgență pentru susținerea economică a românilor de peste Prut. După cele 10.000 tone de cărbune în curs de expediere spre uzul populației, pentru iarna care vine, Guvernul României și Comitetele interministeriale ale ambelor state românești au stabilit ca lunar să fie livrate spre Chișinău 100.000 tone de benzină, 500 tone uleiuri Diesel, alți combustibili pentru populație, energie. În ședința de Guvern a săptămînii a fost discutat creditul solicitat de Chișinău: 20 miliarde lei pînă la sfîrșitul anului, fără dobîndă.

• Mișu Negrițoiu a devenit consilier preșidential

Dl. Mișu Negrițoiu, fost ministru de stat, președinte al Consiliului pentru Coordonare, Strategie și Reformă Economică, a fost numit consilier preșidential. De mai multe luni, se știa că între acesta și premierul Văcăroiu există grave divergențe privitoare la reforma economică.

• C.V. Tudor îl sprijină pe actualul premier

Președintele PRM, C.V. Tudor, și-a exprimat, în cadrul conferinței de presă, sprijinul necondiționat față de premierul Nicolae Văcăroiu. "În schimb, nu suntem de acord cu activitatea unor miniștri incompetenți", a afirmat dl. Tudor.

SÂMBĂTĂ 28 AUGUST

• "În România a avut loc o transformare pozitivă"

"Sper ca România să fie foarte curînd admisă în Consiliul European, însă decizia admiterii ei nu mi apartine", a declarat secretarul general al CE, d-na Catherine Lalumière, cu puțin timp înainte de încheierea vizitei în România. D-na Lalumière a fost plăcută impresionată de unanimitatea de păreri a partidelor politice în ceea ce privește aderarea la CE. În declarația făcută pe aeroportul Otopeni, d-na Lalumière a remarcat că "în România a avut loc o transformare pozitivă", în perioada care s-a scurs de la ultima sa vizită din 1991. "Desigur, rămîn multe lucruri de făcut pentru consolidarea democrației în

Săptămîna politică

pe scurt Săptămîna politică

România, dar o parte din etapele necesare acestui scop a fost deja parcursă."

• Remaniere guvernamentală

Intr-o conferință de presă ținută la Palatul Victoria, premierul Nicolae Văcăroiu a anunțat o remaniere guvernamentală. Astfel, dl. Mircea Coșea a devenit noul ministru de stat, președinte al Consiliului pentru Cordonare, Strategie și Reformă Economică, dl. Cristian Ionescu – noul ministru al Comerțului, Petre Sălcudeanu – noul ministru al Culturii, Alexandru Mironov – noul ministru al Tineretului și Sportului. Au mai fost operate alte 15 schimbări la nivelul secretarilor de stat. Complimentându-și destituiții, primul-ministrul a mai anunțat că la nivelul executivului s-au făcut reduceri de personal cu 14,5%.

• Consiliul Național al PUNR

La Cluj-Napoca s-au desfășurat lucrările Consiliului Național al PUNR în care s-au dezbatut, în special, strategia partidului în raport cu Executivul și Legislativul în perioada următoare și poziția privind hotărîrile Consiliului pentru Minorități referitoare la inscripțiile bilingve. S-a convenit ca PUNR să ducă negocieri cu PSDR și președinția pentru a se vedea dacă în continuare va sprijini actuala echipă guvernamentală. În schimb, președintele PUNR, Gheorghe Funar, a estimat că nu este exclusă o sprijinire a unei eventuale moțiuni de cenzură a Opoziției.

DUMINICĂ 29 AUGUST

• Forum româno-ungar

Timp de 3 zile, la Pécs (Ungaria) a avut loc Forumul civic româno-ungar. În ultima zi, participanții au adoptat un comunicat care cuprinde un set de propunerile menite să schimbe substanța raporturilor româno-ungare. Cea mai importantă este ideea înființării unui parlament ungaro-român al societății civile, constituit din reprezentanți ai organizațiilor cetățenești cu funcție de for consultativ pentru parlementele din București și Budapesta.

LUNI 30 AUGUST

• Opoziția cere validarea noilor miniștri

Partidele de Opoziție au lansat un apel d-lui Văcăroiu, ca în termen de 45 de zile, cît prevede Constituția, să fie prezențați Parlamentului noii miniștri, pentru a fi validate. Apelul urmează unei declarații a premierului, ce a considerat legală remanierea făcută, chiar dacă fără aprobarea Parlamentului.

• Grevă japoneză a mecanicilor de locomotivă

În urma anchetei declanșate de SNCFR privind greva mecanicilor de locomotivă, altor 5 lideri sindicali li s-a desfășurat contractul de muncă. În aceste condiții, începând de azi dimineață toți membrii de sindicat din Depoul Brașov au hotărât să intre în grevă japoneză pînă pe data de 2 septembrie.

• Ex-președintele Agenției Române pentru Dezvoltare acuză Guvernul

Emilian Ijdela, fostul președinte al Agenției Române de Dezvoltare, a adus într-o conferință de presă acuze unor membri ai Guvernului, inclusiv premierului Văcăroiu, privind implicarea acestora în mai multe cazuri de corupție. Astfel, au fost menționate cu această ocazie afacerile Petromin-Forum Maritime, Star-Lido SA etc. Dl. Ijdela a precizat că a fost destituit deoarece cunoștea, în bună măsură, toate aceste situații în care membri ai Executivului se fac vinovați de trafic de influență.

• Sesiunea extraordinară a Parlamentului

La cererea deputaților și senatorilor PSDR (FDSN), Parlamentul României s-a întrunit în zilele de 30 și 31 august în sesiune extraordinară pentru a discuta raportul Comisiei parlamentare anti-corupție, citit în Camera Deputaților și Senat în 30 iunie, ultima zi a primei sesiuni ordinare. Reamintim că raportul nu a fost dezbatut la acea dată, deoarece sesiunea extraordinară cerută de parlamentarii Opoziției nu a fost aprobată din cauza unui tertip al d-lui Ad. An Năstase, președintele Camerei Deputaților, care a acceptat retragerea unor semnături de pe listă, dar nu și adăugarea altora, în acest fel nemaifiind întrunit numărul de semnături necesar. Raportul, rezultat al anchetei întreprinse asupra demnitărilor acuzați de corupție și trafic de influență de către forța conducerei Gărzii Financiare, a găsit vinovați pe: Ionel Roman (secretar al Camerei Deputaților), Viorel Hrebenciuc

(secretar general al Guvernului), George Ioan Dănescu (ministrul de Interne), Florentin Georgescu (ministrul Finanțelor), George Danilescu (fostul ministru al Finanțelor), Cornelius Gorcea (secretar de stat în Ministerul Finanțelor), col. Marin Agachi (șeful Direcției financiare a SRI), viceamiral Emil Dumitrescu (șef de direcție în MI), col. Vasile Mureșan (adjunctul comandanțului UIM 0215, MI), gral. mr. Costică Voicu (locțitor al șefului IGP), Cornel Dinu (fost subsecretar de stat la Ministerul Tineretului și Sportului), Trită Făniță (director general Agroexport), Elena Stolojan (soția fostului prim-ministru).

În cursul vacanței parlamentare, 7 semnatari ai raportului preliminar și-au retras semnăturile și, sub conducerea d-lui Romul Vonica (senator PSDR), președintele comisiei, au întocmit un nou raport în care cei considerați vinovați în raportul preliminar erau absolviti de orice vină. În plus, al doilea raport conține noi cazuri de corupție, care nu fac parte din subiectele ce au dus la constituirea comisiei. Ceilalți 6 membri ai comisiei au refuzat semnarea acestui nou raport și au continuat în timpul vacanței parlamentare audierile legate de raportul preliminar, pe care l-au completat cu cazurile Petromin, Oltcit și Avicola Bacău.

Prima jumătate a zilei de luni 30 august (reprezentând un sfert din sesiunea extraordinară) s-a încheiat fără a se intra deloc în dezbaterea raportului preliminar, din cauza devierii discuțiilor de la ordinea de zi de către reprezentanții coaliției guvernamentale. Cu toate că Birourile permanente deciseroar să nu se discute decât raportul preliminar, încă de la începutul ședinței unii reprezentanți ai coaliției guvernamentale au propus să se dezbată numai raportul întocmit de dl. Vonica, pe motiv că acesta din urmă este mai recent și cuprinde cazuri noi de corupție. Parlamentarii din Opoziție au respins aceste încercări de deviere a dezbatelor, arătind că al doilea raport nu face obiectul sesiunii extraordinare și nici nu îndeplinește condițiile legale, nefiind semnat decât de 7 din cei 13 membri ai comisiei. Înă la urmă decizia s-a translat prin vot, fiind acceptată ordinea de zi stabilită de Birourile permanente.

Dezbaterile propriu-zise au început abia după-amiază, cind membrii comisiei și-au prezentat punctele de vedere personale asupra raportului preliminar. Dl. Romul Vonica a considerat că toti cei incriminați de generalul Florică sunt nevinovați, deși a recunoscut că unii dintre ei au desfășurat activități ce nu ținău de atribuțiile lor. În schimb, în opinia domniei sale, vinovații de corupție ar fi însuși generalul Florică. Aceasta i-ar fi atras atenția generalului Costică Voicu să nu se ocupe prea intens de firma la care este asociat fiul său. De asemenea, vinovații ar fi și adjunctul generalului Florică, Radu Hortopan, care ar fi efectuat un schimb de locuință ilegal. Această luare de cuvint a stîrnit proteste vehemente din partea Opoziției.

Dl. Ioan Mureșan (deputat PNȚCD), vicepreședintele comisiei, s-a referit în special la modul de lucru în cadrul comisiei, arătind că activitatea acesteia a fost obstrucționată de președintele ei, dl. Romul Vonica. Aceasta nu a pus la dispoziția comisiei materialele necesare decât după ce le "prelucra", iar după 30 iunie nu a mai făcut nici o audiere în cazurile denunțate de generalul Florică, ci numai audieri în cazuri minore și în afacerea Airbus. Mai mult chiar, dl. Vonica a refuzat audierea primului-ministrului în afacerea Petromin și a directorului Tânărescu în afacerea Oltcit și includerea în raport a concluziilor la audierele făcute de reprezentanții Opoziției, ceea ce a dus în final la redactarea a două rapoarte distincte, unul al reprezentanților Puterii, celălalt al reprezentanților Opoziției, conținând opinii contradictorii. Astfel, referitor la acuzațiile aduse d-lui Viorel Hrebenciuc, dl. Ioan Ghîșe (deputat PL-1993) a amintit că dl. Hrebenciuc și-a recunoscut semnătura pe documentele prin care suma de 1,5 milioane lei a fost luată din fondul pentru cei sinistrați în urma inundațiilor și vîrsată în contul SC Bacău. În schimb, dl. Iulian Nistor (deputat PSDR) a considerat că nu poate fi vorba de o

deturare de fonduri atât timp cât destinația acestor fonduri nu era stabilită. (Întrebarea noastră este dacă banii au mai ajuns la sinistrați.) Păreri contradictorii au fost exprimate și referitor la demiterea conducerii Gărzii Financiare de către ministru Finanțelor, Opoziția apreciind-o ca abuzivă și nejustificată, iar reprezentanții coaliției guvernamentale considerind că este întrutzotul justificat. Întrucât cei demisi manifestaseră prea multă independență și își depășeau sfera de activitate. Nu au lipsit nici acuzații reciproc: Opoziția a acuzat parlamentarii coaliției guvernamentale că încearcă să tragă de timp și nu respectă ordinea de zi, iar aceștia au acuzat reprezentanții Opoziției că nu doresc afarea adevărului în privința corupției, ci atragerea de capital politic și dărâmare Guvernului.

MARTI 31 AUGUST

• "După ce am avut terorism fără teroriști, avem acum corupție fără coruți"

Sedinta de marți a Parlamentului reunit în sesiunea extraordinară a continuat cu luările de cuvint ale reprezentanților grupurilor parlamentare referitor la raportul Comisiei anti-corupție. În timp ce reprezentanții majoritații parlamentare au încercat să dilueze problema, susținând că fenomenul corupției este general și în nici un caz nu poate fi redus la guvernarea actuală, reprezentanții Opoziției au cerut parlamentarilor PSDR și Guvernului să-i dezavuieze pe cei acuzați de corupție. Viorel Sălăgean (senator PUNR) a calificat scandalul corupției drept o "cacealma politică tițuită la Cotroceni", reflex poate al recentelor încercări de delimitare ale PUNR față de partidul de guvernămînt, ca și al decepției personale de a nu fi fost cooptat în guvern. Adrian Păunescu a susținut că guvernele anterioare sănătatele care au pus bazele corupției în România, acuzând mai ales Guvernul Roman, deși "anterior", pe cît ne amintim, era și Guvernul Dăscălescu. Dl. Varujan Vosganian (minoritate națională) a punctat cele trei cauze ale corupției în România: birocrația premeditată, lipsa privatizării și caracterul monocolor al instituțiilor statului.

"De ce ar trebui noi să punem preț pe ceea ce dl. senator Vonica ne-a spus ieri în tragic-comică sa intervinție și nu pe semnătura pe care dl. senator a asternut-o pe un raport nu mai vechi de două luni?" s-a întrebat pe bună dreptate dl. Nicolae Manolescu, președintele PAC. Domnia sa a apreciat că Romul Vonica nu ar mai trebui să rămînă președintele comisiei, deoarece a dovedit o inconsecvență inadmisibilă, negind aici ceea ce afirmase cu două luni în urmă. "Nu vreau să mă gîndesc ca la o bizarerie națională la faptul că, după ce am avut terorism fără teroriști, acum avem corupție fără coruți", a adăugat președintele PAC.

**Rubrică realizată de
OANA ARMEANU,
RALUCA STROE BRUMARIU,
MARIAN CHIRIAC și CRISTIAN LUPU**

ULTIMA ORĂ: La sfîrșitul sesiunii parlamentare extraordinare, Opoziția a depus o moțiune (nu de cenzură) semnată de 121 deputați și 41 senatori. Conform regulamentului, președintele adunării va comunica imediat Guvernului textul moțiunii. În termen de maxim 6 zile de la data depunerii, moțiunea trebuie dezbatută în ședință comună a celor două Camere, dezbatere urmată de vot secret.

MOȚIUNE

Raportul preliminar al Comisiei constituță pentru cercetarea unor cazuri de corupție și dezbatările purtate pe marginea lui în actuala sesiune extraordinară a Parlamentului României, convocată în acest scop, au dovedit că:

1. în țara noastră corupția este practicată, favorizată sau tolerată chiar de către unii reprezentanți ai guvernării actuale;

2. prin autoritatea semnăturilor lor, toți membrii comisiei atestă fapte de deturare de fonduri, trafic de influență, abuz de funcție, inclusiv prin generarea și tolerarea tensiunilor între instituții ale statului și a căror menire este tocmai combaterea corupției, comisă de înalți funcționari de stat, cum ar fi domnii Viorel Hrebenciuc, secretar general al Guvernului, Florin Georgescu, ministru de stat, ministru finanțelor, George Ioan Dănescu, ministru de interne;

3. imprejurarea scoaterii de sub urmărire penală pentru unele fapte de care sunt învinuiri a celor menționați anterior nu înțără răspunderea lor politică pentru actele de guvernare.

Fajă de această situație, Parlamentul României cere Guvernului desolidarizarea de persoanele implicate în acte de corupție și îndepărtarea lor din funcțiile publice pe care le ocupă în prezent. Măsura propusă reprezintă un pas absolut necesar în acțiunea de curățare a valului de corupție ce s-a întins în întreaga țară la toate nivelurile, precum și în cea de redare a încrederei populației în instituțiile țării.

Neaplicarea imediată a unei asemenea măsuri ar reprezenta o solidarizare a întregului Guvern cu actele celor vinovați și ar conduce la asumarea răspunderii politice a acestuia cu toate consecințele care decurg de aici.

Semnează președintii grupurilor parlamentare PAC, PD(FSN), PL '93, PNȚCD + PER, PSDR, UDMR

Dacă noi săntem actorii,

Al doilea Congres al Uniunii Naționale a Organizațiilor

1.300 de victime și nici un asasin

Simbătă 29 august, la hotelul Rex din Mamaia, cîțiva participanți la Congresul UNOLD, reprezentanți ai asociațiilor de revoluționari autentici, au înființat o conferință de presă. Deși "dosarul roșu" cu numele teroristilor nu a fost prezentat așa cum presa aștepta (s-a promis că va fi publicat în săptămînile următoare), în schimb multe dintre cele spuse acolo prezintă încă interes pentru opinia publică românească. Participanții la conferința de presă au fost: ION ITU, NICOLAE DIDE, ADRIAN DUMITRESCU, CONSTANTIN AFIERARIȚEI, ION MAXIM, VIOREL SASCA.

• În toate asociațiile de revoluționari, fiecare a pus pe hîrtie unde a participat, ce a văzut, ce știe... Noi le-am pus cap la cap, ne-am dus la Procuratură, am depus memorii, cu date, cu nume, fotografii, casete video, cu martori identificați și căutați de noi (Procuratura n-a căutat martori niciodată). Știm 99% din cazuri unde și în ce împrejurări au fost răniți, de unde au venit gloanțele. Nu Procuratura a făcut reconstituirea, ci noi, revoluționarii. Am reușit să aflăm ce unități militare se aflau dizlocate acolo, la ora cînd au murit oamenii. Cunoaștem numele comandanților care au dat ordin să se tragă. Am anunțat la Procuratură. Dar nu s-a făcut nimic; nu ne-a mai rămas decât o singură cale: publicarea în presă. Pentru că eu nu mă pot duce să-i pun mîna în gît asasinului-șef al orașului București, care se numește generalul Hortopan.

• Avem și un exemplu clar: căpitanul Carp Dandu, cel care este major acum și care a tras în Călin Nemeș, la Cluj. Sunt dovezi incontestabile pe baza cărora trebuie să fie acuzat de tentativă de omor, și totuși se încearcă mușamalizarea acestei afaceri. Călin Nemeș, care n-a reușit să-și impună punctul de vedere, s-a sinucis.

• Dau un exemplu: Clujul. Acum un an și jumătate am publicat listele celor care au tras, serile armelor care la control au fost găsite cu urme de tragere, rapoartele balistice și de expertiză criminalistică care spun că acea armă a fost folosită în ziua de 21 și titularul care o avea în primire, care o luase din rastel în ziua aceea. Am publicat aceste tabele, le-am dus la Procuratură – ei le aveau, s-au mirat de unde le am eu (tot de la ei le aveam). Nu s-a întîmplat nimic, ba mai mult, după nouă luni de zile s-a dat decizia de neurmărire penală – adică nimeni nu-i vinovat. Tara asta s-a umplut de cimitire în decembrie, cimitire întregi care au apărut după Revoluție; avem 1.300 de victime recunoscute oficial și nici un singur asasin. Ce putem noi să facem? Să mai facem o revoluție? Am plătit o dată cu singe, acum să plătească ei.

• Să vă dau un exemplu de un oraș care nu este oraș martir și care are 25 de morți, dintre care majoritatea nu sunt întimplători: este vorba de Craiova. Primul foc de armă a răsunat pe data de 23 dimineață. Dar au murit maștri militari în curtea unui depozit de muniții al Securității în zona de foc a Craiovei, în care se trăgea formidabil. Au venit acolo TAB-uri ale armatei și au tras în oameni.

• În ce privește ziua de 21, am publicat listele celor care au tras la Cluj. Acum pot să vă spun că am reușit să aflăm cine a tras în noaptea de 21 la Intercontinental. La nivelul Capitalei a existat un comandament condus de primarul Bărbulescu. Din partea Armatei, cel care punea în practică acestea era generalul Eftimescu, care stătea la MApN, la permanență. El transmitea ordinele generalului Hortopan, care avea responsabilitatea directă a sectorului Inter. Au existat niște coridoane de protecție pînă cînd s-a

întunecat – puțin mai tîrziu au fost schimbată. Cei care au venit la miezul noptii, care au stîns și luminile din centru, s-au desfășurat în fața Teatrului Național în lanț de trăgători, au avansat către scări, au coborit scăriile și au deschis foc de secerare de la sold, deci nu au ochit. Există încă și acum urme la un metru înălțime în ziduri, găuri de glonț. Cei care au tras nu erau soldați în termen. S-a mai murit și pînă atunci, s-a mai tras, dar s-a tras ca să ne sperie, foc selectiv; au văzut că nu reușesc, s-a luat decizia la ora 11:30, în CC, de către Bărbulescu, transmisă lui Eftimescu, Eftimescu i-a transmis-o acestui criminal, asasin-șef al Bucureștiului, general-locotenent Ion Hortopan. Si el a pus-o în practică. Dar neavînd încredere în soldați, că știa ce s-a întîmplat la Timișoara, a adus cadre militare, și nu de oriunde, de la Academia Militară – o companie întreagă de ofițeri care aveau regim de studenți. Aceștia sunt cei care au tras în noaptea de 21 și care au cele mai multe victime la activ.

• În legătură cu Craiova, știu exact – din ancheta Procuraturii Militare – cauza morții celor 25, care de fapt sunt 31 (6 ruși): este faptul că s-a tras asupra acestor două mașini de ruși, care erau turiști și treceau prin față unității 01047, pe șoseaua Caracalului. La percheziție nu s-a descoperit nimic compromisator. S-a tras asupra acestor oameni din greșeala, după care s-au impuscat între ei. Luati documentele Procuraturii Militare – sunt documente balistice ale gloanțelor plecate din AKM-urile celor două unități militare. Pentru mine este clar ce s-a petrecut acolo; faptul că la Craiova sunt două sute și ceva de revoluționari cu merite deosebite și cu certificatul de revoluționar, mie mi se pare cam mult. Totul a pornit la Craiova de la acel soldat care s-a speriat noaptea și a tras un foc.

Am aflat că sunteți în posesia unor informații privind adevărății ucigașii ai celor din București. Ne puteți spune ceva? (Cochină, Baricada)

• Înainte să spun eu, ai putea să ne spui dumneata, că ai fost arestat acolo în calitate de terorist, ai stat cu

Conferință de presă: Ion Itu, Nicolae Dide, Adrian Dumitrescu și Constantin Afierariței

ei în celulă. De ce să spun eu, care aflu dintr-o anchetă, de la unul, de la altul, cînd tu ai fost între ei, arestat ca terorist, ai stat cu ei în celulă? Spune tu ce ai văzut acolo, cine era cu tine în celulă, de ce erau arestați. Sau spune tu de ce ai fost arestat ca terorist.

• Am cerut nouului conducător al Comisiei pentru aplicarea legii 42, care se numește dl. Vetișanu, să ia în considerare propunerea unor asociații, printre care Asociația "21 Decembrie", să fie reverificate toate dosarele. Am fost uimit în momentul în care am aflat că trecrea prin Comisia legii 42 se facea în felul următor: Timișoara; Asociația "17 Decembrie". Cite dosare au? 40. Care sunt? Astăzi. Le puneau pe masă. Se dădea citire listei. Cine e de acord? Se ridică mîna. 10 minute pentru 40 de dosare – este inadmisibil să mergi în felul acesta. În ultima noapte de aplicabilitate a amendamentului la legea 42 (legea era validă pînă la ora 12 noaptea) aceste dosare au trecut prin Comisie pînă la 5 dimineață. De multe ori nu se intrunea nici măcar întreaga comisie, deci votul era dat de majoritatea din cei prezenti. Cînd se auzea de un nume mai cunoscut, se insistă asupra dosarului respectiv; dar, în rest, trecea fără nici un fel de probleme. Deci acesta a fost modul de soluționare a dosarelor în cadrul celor 30 de zile din legea 42. Acum mi se spune: "Păi, dacă eu iau toate dosarele și fac ceea ce îmi spuneți, mie îmi trebuie un an". Nu-i nici o problemă, sănemtăm tineri, avem timp să așteptăm. Iată motivul pentru care eu mi-am depus certificatul și am spus că, pînă la reverificarea tuturor dosarelor, nu concep să beneficieze de prevederile legii 42.

• În lege se spune clar: acest dosar trebuie susținut și promovat de o asociație, o organizație sau o fun-

Împreună nu vom

Joi seara, Casă de Cultură a Sindicatelor din Constanța. În debutul congresului Uniunii Naționale a Organizațiilor Luptătorilor din Decembrie '89, dl. Lazar Cercel, unul dintre organizatorii, deschide ostilitățile: "...toti ați fost comuniști, toti ați fost dalmăteni, toti ați bătut din palme!...". Delicata intervenție a d-lui Cercel, cel care în Revoluție s-a suiat pe o masă și s-a autonumit noui prim-secretar al județului Constanța, venea ca răspuns la acuzele unei revoluționare din București, care detectase anumite accente comuniste în timpul discursului inaugural ce prefigurase "linia" congresului. În cele trei zile care au urmat, ziaristi prezenți au fost martorii unei nesfîrșite răufările, în care referințele la certurile ultimilor trei ani lipseau de sănă orice încercare de a mai înțelege cine are dreptate...

Există totuși cîteva elemente prezente la mai toți participanții. În primul rînd, limbajul. Pentru că este o societate închisă, constituată pe principiul apartenenței la un anumit moment, casta revoluționarilor a păstrat toate clișeele acelor zile. Ea a dezvoltat cu vremea un tip de discurs bazat pe topica limbii de lemn și agrementat cu cuvintele-cheie ale Revoluției, devenite între timp invocații: eroii din Decembrie, sacrificiul suprem, victoria noastră, scîntela și flacără revoluției... Așa s-a putut ajunge la pateticul "noi suntem vinovați doar pentru că nu am murit", dar și la pretenția, cu nimic justificata legal, că aceste organizații să alibă un cuvînt de spus în mecanismele decizionale ale statului român.

Al doilea element comun este uimirea celor care au luptat în Revoluție față de amplierea restaurației. Și astăzi pentru că, după trei ani, în încercarea lor de a-și obține drepturile garantate de legea 42, revoluționarii s-au întîlnit față în față cu aceeași funcționari ai sistemului împotriva căruia ei luptaseră, menținuți în structurile vechi cu concursul larg al președintelui pe care mulți dintre ei l-au sprijinit în campaniile electorale. Ca în vechile povești de pe vremea "celuilalt odios", cum spunea un participant, nici dl. Iliescu nu știe nimic despre nedreptățile care se întîmplă. Ca atare, participanții au acceptat mesajul său, refuzându-l pe cel al Guvernului.

Prevederile și modul în care legea 42 este aplicată au constituit de departe subiectul cel mai important de discuție. Legea 42 generează bani – lăta un adevăr fundamental pe care mulți oameni de

datie. În luna mai am făcut o propunere în cadrul Comisiei parlamentare pentru aplicarea legii 42, în care Comisia de validare din fiecare asociație și președintele asociației respective să-și asume responsabilitatea pentru dosarele promovate. Propunerea a fost respinsă de unele asociații și organizații care spuneau că fac parte din UNOLD. Iar modul de aplicare abuziv, chiar de-a dreptul ilegal, al legii s-a făcut, culmea, în prezența unui procuror militar, care se numește Mircea Levanovici. Din păcate, și acest procuror militar și-a luat un certificat.

Considerați că veți putea să ajutați de Justiție? Retragerea acestor certificate implică și o răspundere penală.

• La Liga luptătorilor din București există un luptător cu certificat în regulă, se numește Cocolaș Mircea, are dosar în regulă, cu patru declarări, și declarări de la nume grele, iar toti vecinii lui m-au chemat și mi-au spus: "Domnule, noi stăm aici, într-un bloc, lîngă Academia Militară. Bloc cu 4 etaje, el stă la ultimul etaj, la 4. În seara de 20, cînd a început să se tragă, s-a refugiat în apartamentul de dedesubt împreună cu soția, că-i era frică să nu vină teroristii său pe acoperis, să nu-l impună. A stat trei zile și trei nopți, nici măcar n-a avut curaj să doarmă, chiar la etajul 3, într-un pat sau într-o cameră, a stat în hol, unde nu puteau să ajungă gloanțele întimplător. Pe 25 s-a dus la o școală unde erau depozitate ajutoarele,

unde este regizorul?

Luptătorilor din Decembrie – Constanța, 26-29 august 1993

mai fi niciodată

afaceri l-au înțeles înaintea revoluționarilor. Un milion de lei un certificat de revoluționar, așa cum se aude, este o sumă simbolică pentru un om hotărît să nu plătească impozitele. Surse neoficiale au relatat ziariștilor prezenți la Constanța că sponsorul principal al congresului a fost dl. Ion Șerban, patronul firmei Freedom Star International, un fel de Urzică al Constanței. Faptul că, la mitingul de deschidere al congresului, participanții din toată țara au fost aduși să ceară, pentru organizația de revoluționari locală, nici mai mult nici mai puțin decit Cazinoul ne dă o idee despre plasa de interesă în care s-au prins, cu voia sau fără voia lor, o parte dintre cei care se numesc revoluționari.

Pentru motivele expuse mai sus, congresul a marcat o scindare a mișcării foștilor luptători. Astfel, Asociația "21 Decembrie", Altar Timișoara, PUSD, partidul condus de dl. Nicolae Dide, au acuzat într-o conferință de presă Puterea că încearcă subordonarea organizațiilor revoluționare, prin crearea unei uniuni sub comanda Cotrocenilor. Faptul e cu atât mai semnificativ cu cât dl. Dide a fost unul dintre sprijinitorii președintelui Iliescu în ultima campanie electorală.

Congresul, beneficiind de protecția și prezența masivă a forțelor de ordine, a fost marcat și de multă violență, atât verbală cât și fizică. Invitați și ziariști au fost dați afară din sală după cum dictau cei de la tribună. Alteori, împotriva îndezirabililor s-au rostit amenințări cu moarte: "nu vor avea viață nici o secundă cel care împiedică buna desfașurare a acestui congres". Toate acestea, impreună cu impostura evidentă a unor organizații-fantome de revoluționari din Teleorman ori Sinaia și cu teoriile despre apolitismul spre care trebuie să se îndrepte organizația, au făcut ca imaginea finală despre reunire să fie o combinație între un azil de nebuni și o ședință de demascare din anii '50.

Naivi sau interesați? – Iată o întrebare la care nu se poate răspunde transțant. Pentru că mulți dintre revoluționari veritabili au avut în decembrie 1989 experiența vietii lor. Mulți dintre ei își vor petrece timpul pînă la moarte retrînd timpurile aceleia. Între ei și impostorii cu care au împărtit același acoperis la Constanța și aceeași distanță care desparte cadouri leftin ai legii 42 de dreptatea și adevărul pe care unii încă le mai așteaptă.

LUCIAN MÎNDRUȚĂ

să se ofere voluntar să care ajutoare de acolo". Acum este luptător cu merite deosebite.

• Din punctul meu de vedere, revoluționar este numai acela care a înfruntat regimul și sistemul represiv, care a venit acolo și a stat în fața tanjurilor și a mitralierelor. Sistemul represiv a fost pînă la fuga lui Ceaușescu. Deci legea trebuie aplicată în două etape: în prima etapă cei care au înfruntat sistemul represiv, iar în a doua etapă, după ce se stabilește adevărul, celalți, analizînd fiecare caz în parte.

• În data de 22, în Comitetul Central se afla și generalul Vlad Julian; în momentul în care dl. Iliescu urut să intre în Comitetul Central, dl. Vlad Julian a spus: "Mă copii, voi vreți să scăpați de comuniști și aduceți un KGB-ist?". Ce facem cu dl. Iliescu? Este tot revoluționar?

Revoluția înseamnă numai singe? Numai cel care înscrie golul este cel care a realizat golul, sau toată echipa?

• Întreaga echipă, dar nu cred că se poate face o comparație între un meci de fotbal și revoluție, pentru că trebuie să implicăm atunci și arbitrii, și antrenorul, și cel care a gîndit tactic meciul, și regizorul. Mai ales că în primul mesaj pe care ni-l-a trimis dl. președinte se pare că se vorbea despre actori: "Vă mulțumesc vouă, actorilor de prim-plan ai acestei revoluții". Și întrebarea a venit automat: dacă noi suntem actorii, unde este regizorul?

Conferință de presă:
Ion Itu, Nicolae Dide și Adrian Dumitrescu

NICOLAE DIDE (președinte PUSD)

Prin anturajul său, Ion Iliescu favorizează corupția

• UNOLD s-a format de la situația în care președintele I. Iliescu a fost prins în confruntare televizată cu Emil Constantinescu în timpul campaniei electorale. Dl. Constantinescu avea în spate o asociere puternică, "21 Decembrie", și a spus că are în spate revoluționari. Atunci dl. Iliescu a decis formarea UNOLD. Aici este mina lui Dan Iosif. El nu este consilier preșidential (ca ministru secretar de stat), dar este consilier la președinte.

• Scopul înființării UNOLD e de a legitima cadrele superioare ale Puterii în acest moment, atât ca participante în ceea ce numim Revoluția română cît și ca singurele continuatoare. Continuă să cred că se încearcă din nou falsificarea istoriei încercind să se demonstreze că revoluția română a izbucnit concordent în toate orașele țării, ca să se dea credibilitate celor care sunt în centrele de putere ale județelor respective, altele decât cele ale orașelor mari. Multii au certificate de revoluționari după ce au devenit senatori (de exemplu, senatorul Tărâcilă cu revoluția de la Călărași).

• Părerea mea sinceră e că acest congres a fost organizat cu scopul de a legitima mult disputata organizație constănțeană "22 - Tomis" și conducerea, recte Cercel.

• O situație dureroasă îl atinge pe cel pe care l-am susținut în campania electorală: Ion Iliescu. Eu am crezut foarte tare în acest om. Ulterior mi-am recunoscut poziția, pentru că ne-a mintit și m-a mintit.

• M-am îndepărtat de Ion Iliescu pentru că nu se poate dezbară de turele comunismului. Sunt conștient de faptul că Iliescu e un om cinstit, dar favorizează prin anturajul său acte de corupție la cel mai înalt nivel.

Certificatul de revoluționar se cere sau se oferă?

• Se oferă. Se dobindește.

De ce nu-i oferă d-lui președinte?

• D-lui Iliescu? Îl are! A făcut cerere și l-a luat.

• Știi că sunt cu certificate de revoluționari în cele 32 de organizații din orașele în care nu s-a petrecut nimic? 1.500 de oameni care au votat majoritar într-o organizație națională a luptătorilor din Decembrie. 1.500. Organizația luptătorilor răniți și ai urmărilor martirilor din decembrie din București are 2.600 de membri și toți aceștia sunt reprezentanți de un singur om. Dvs., un om, votați pentru 157 de oameni iar el, tot un om, votează pentru 2.000 de oameni. În felul acesta creați un organism care poate fi linistit manevrat.

Această lege a deschis poarta imposturii, pentru faptul că a deschis poarta și orașelor în care nu a avut loc Revoluția.

Pagini realizate de
**GABRIELA
ADAMEȘTEANU**

ADRIAN DUMITRESCU
(președinte Asociației "21 Decembrie")

Asistăm la dezvoltarea corupției în rîndul revoluționarilor

• Vreau să fac cîteva cîteva completări privind Revoluția din Constanța. Spre surprinderea mea, pe lista de revoluționari am întîlnit numele colonelului Buzoianu, șeful postului de Miliție din portul Constanța, care acum este șeful Direcției pașapoarte pe țară. Este unul din profitorii sistemului de certificat de revoluționar. Mă indoiesc că dinșul sau oricare alt fost militar dacă primește ordin, și dacă Constanța ieșea pe 21 decembrie în stradă, n-ar fi tras. În toate orașele unde s-a legat în stradă, pînă la fuga lui Ceaușescu, s-a tras. Si dacă cineva încearcă să mă convingă că și după fuga lui Ceaușescu a fost tot revoluție, se înseală a fost o luptă pentru putere.

• Dacă această revoluție a fost făcută de societatea civică, nu putem înțelege cum printre noi, în asociații, organizații, fundații, ca beneficiari ai legii 42 se afilă activiști PCR și KGB-isti, forțe de represiune (nu contestăm meritele acestor cadre militare care au fost în serviciu ordonat). În momentul în care noi am permis aceste persoane nu numai că le-am dat gîrlul, dar am asistat și la dezvoltarea corupției și traficului de influență în rîndul revoluționarilor și, implicit, asupra societății civile.

• Asociația "21 Decembrie" în campania electorală a fost lingă dl. Emil Constantinescu, dar celelalte asociații n-au înțeles de care parte a baricadei sunt. Au stat și au facut valuri, au profitat și au distrus cuvințul revoluționar. Cum putem să ajungem la tortionari și teroriști dacă majoritatea revoluționarilor îl aplaudă pe dl. Iliescu, care de fapt este coautorul blocării adeverăului despre evenimentele din decembrie '89?

• Mi-ai permis să-l contrazic pe dl. Emil Constantinescu, care, în amabilitatea dinșului, a spus: "dvs. v-ati făcut datoria". Este foarte adevărat, dar oare ar trebui să stăm acasă? Eu cred că trebuie să continuăm. Si cum putem continua? Inclusiv făcînd politici. În acest UNOLD înză, pe lîngă oameni de bună calitate, pe lîngă revoluționari reali, există și acele asociații-fantomă făcute peste noapte.

• În privința legii 42: suntem priviți, în urma unor campanii de presă, ca urmării ilegalistilor comuniști, se face o comparație între drepturile rezultate în urma acestei legi și drepturile de care s-au bucurat acei ilegalisti. Poziția asociației noastre în prima fază față de aceste drepturi a fost că de fapt de un sprijin material puternic ar trebui să se bucure urmării decedați și răniți. Având în vedere evoluția economică, care i-a lovit în principal pe cei săraci (și majoritatea celor care au participat la Revoluție fac parte din această categorie), nu am putut să nu fim de acord cu acești oameni să se bucure de un sprijin, pentru că ei și-au riscat viațile.

• Nu vrem să fim clasati ca extremiști, dar suntem foarte radicali. În Piața Universității, noi am cerut punctul 8 de la Timișoara, dacă era luat în seamă, probabil că acești activiști nu mai aveau acces la pilgrimage cu care acum ne asuprest. Puterea care în '90 se constituise a înțeles ce pericol devenise și ne-a tratat ca atare. Astfel am ajuns în situația în care revoluționari de calitate, care nu mai pot rezista minciunii în care trăim, se sinucid – cazul Călin Nemeș. Am ajuns în București să comemorăm luna de luna sau an de an numai fenomene de pierderi ale colegilor noștri.

H.-R. PATAPIEVICI

Adevărul**manifest și teoria****conspiratiei universale**

avatarele istorice ale acestei convingeri ostentative.

Marile cărți au titluri provocatoare chiar și atunci cind conținutul lor este direct exploziv. Bunăoară, *Principiile Matematice ale Filosofiei Naturale* (1687). Titlul e insolent, căci admite tacit faptul că filosofia naturală ar putea avea niște principii pur și simplu matematice. Cât despre metoda folosită de Newton aici, ea nu e mai puțin provocatoare. Numită de el *calcul al fluxiunilor*, intrată în conștiința Europei sub denumirea de analiză matematică, metoda sa, imaginată de Newton pentru a fixa o știință a tranzitoriu lui, stă în mod explicit sub o interdicție de principiu milenară: formulată întâia dată de Aristotel, ea a fost exprimată de scolasticii astfel: *nulla est fluxorum scientia* (nu există știință a celor tranzitorii). Ei bine, Newton a ales chiar numele a ceea ce se admitea că nu poate deveni știință pentru a denumi noua sa metodă de investigație științifică.

Această raportare polemică la punctele cognitive ale vremii nu trebuie să ne facă să vedem în Newton un soi de iconoclast sistematic. Ciudătenia originalității sale constă în aceea că el nu se consideră pe sine original. Și anume, Newton nu a crezut nici o clipă cu adevărul că, în esență, vreuna din afirmațiile filosofiei sale naturale ar fi cumva nouă. E ceva abisal în convingerea acestui bărbat eminent că teoria sa, a gravitației, este în acord cu cea mai veche filosofie, deoarece egipcenii, argumenta Newton, au propovăduit în realitate sistemul lui Copernic, așa cum e arătat de religia, hieroglifele și imaginile lor divine. Această stranie afirmație a fost făcută de Newton în mai 1694, prietenului său David Gregory. Nu era, cum poate să arde, o simplă naivitate scăpată de sub control. Newton și-a dedicat anii cei mai rodniici ai activității sale studiului alchimiei și exegesei biblice, fapt recunoscut cu vădită jenă de admiratorii săi din cîmpul științelor. Mai mult, Newton și-a justificat fizica în mod constant în două feluri: prin matematică și prin teologie. Modernii au reținut numai argumentele matematice. Nu mai puțin, Newton considera cele două moduri de justificare solidare. Aici însă aș vrea să subliniez sensul pe care Newton îl asocia argumentelor sale teologice.

Newton, reluind o imagine folosită de Fulbert din Chartres la începutul acestui mileniu, se caracteriza pe sine ca lucrind în continuarea operei unui lung sir de înaintași înțelepti, pe umerii căror ar sta, pentru a vedea mai bine. El însuși, în concepția sa, nu învează, ci redescoperă. Ce? Firește, o prisa sapientă, o înțelepciune de demult, codificată coherent sub formă unei prisa theologie, cunoscută de oamenii înțelepti din antichitatea cea mai veche, dar transpusă în forme simbolice și enigmatische pentru a feri cunoașterea autentică de înținarea profanului. Ideea tipului uman care nu construiește, ci redescoperă și restaurează, este, bineînțeles, legatul Renașterii, în tradiția căreia Newton se înscrie firesc. Dar pentru a regăsi adevărul întreg printre ruinele unor adevăruri obscure și degradate este nevoie de o anumită cheie. Vedem astfel că ideea unui adevăr-doctrină, dat întreg odată cu zorii lumii, include în logica sa ideea unei căi de acces lipsite de ambiguitate. Cine are doctrina (sau metoda) posedă în mod neechivoc adevărul, care, în prezența cheii, este manifest. Voi schița mai jos

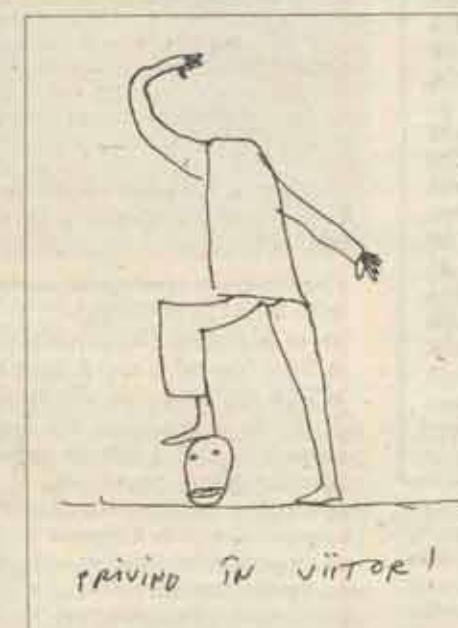
teza faptul că Pitagora cunoștea perfect legea gravitației universale (proporționalitatea inversă a forței cu pătratul distanței pînă la obiectul atras). Asemenei lui Tacit, care vedea peste tot în mitologia germanilor numai zei romani deghizați, Newton citește anumite texte din Plinius Secundus sau Macrobius ferm convins că reprezentă adevărurile fizice sale puse sub formă de ghișitoare. Desigur, s-ar putea argumenta că perspectiva interpretărilor lui Newton este lipsită de ceea ce noi numim azi conștiință istorică. Firește. Pe mine însă mă interesează aici solidaritatea dintre ideea că există o doctrină, o prisa theologia, dată odată pentru totdeauna de la începutul timpurilor și teoria adevărului manifest, teorie potrivit căreia adevărul poate fi cuprins așa cum cuprindem cu vederea o imagine: clar, net, evident prin sine însuși, fără rest.

Acum aș dori să subliniez un mătorul fapt, care mie mi se pare remarcabil. Un filosof poate gîndi în interiorul unei viziuni asupra lumii care să fie foarte vechi; în același timp, din punctul de vedere al argumentelor sale, el poate să fie foarte actual. Fizicianul însă lucrează într-o paradigmă care nu este mai veche de secolul XVII. Prin urmare, nouitatea absolută a revoluției intelectuale care s-a produs atunci trebuie să fi fost resimțită într-un fel și de autorii ei. Ei bine, ei simțeau că fac ceva complet diferit numai față de scolastică. În rest, ei își imaginau că redescoperă. Acest fapt mi se pare straniu. Am văzut deja că Newton relua o imagine a lui Fulbert din Chartres pentru a exprima sentimentul său că Pitagora știse deja ceea ce el, cu o matematică nouă, tocmai reușise să descopere. La rîndul său, Descartes era convins că metoda sa de gîndire fusese folosită în mod curent de matematicienii greci și că aceștia au ascuns-o în mod voit: el, Descartes, a redescoperit-o. Dincolo de absența conștiinței istorice, eu văd aici o consecință a teoriei adevărului manifest: altfel spus, acelui adevăr care este conceput ca o doctrină conceptibilă sub forma unei viziuni. Tradiția acestei idei este extrem de venerabilă: să ne amintim că

sunt singuri. Este foarte reconfortant să ne gîndim că, dintr-un motiv sau altul, există gafe pe care nu le putem face. Spre pildă, dacă suntem empiriști, să credem că simțurile nu ne pot înșela, iar dacă suntem raționaliști, să avem convingerea că intelectualul nu poate greși. Bacon a crezut în veracitas naturae, iar Descartes a intemeiat chiar posibilitatea adevărului pe convingerea sa că Dumnezeu nu ne înseală (veracitas Dei). Și, nu-i așa? Ceausescu însuși ne silea să credem în veracitatea lui, violindu-ne conștiințele cu pretensiile să nesăbuită că ar reprezenta unicul adevăr, adevăr simplu, vizibil, imediat. Karl R. Popper a scris în 1963 un remarcabil eseu (tradus în română în culegerea *Filosoful Rege*?, editor M. Flonta, Humanitas, 1992), în care a tras consecințele practice ale teoriei adevărului manifest. Ideea sa este că atât epistemologiile pesimiste (cunoașterea este imposibilă sau accidentală), cât și cele optimiste (teoria adevărului manifest) conduc în cele din urmă la instituirea unei autorități incontrolabile, în a cărui bună-credință sau veracitate ne abandonăm. Popper contestă acest tip de abandon, ca și istoria comună de a nu pune la îndoială sursele cunoașterii noastre. La rigoare, ideea sa este că, în sine, un despot încă luminat e un rău la fel de mare ca și un despot deținută intuneccat. Omul nu trăiește într-o lume plină de veracitate, ci într-o lume plină de necunoscuțe. Încrederea într-o sursă de autoritate, chiar dacă inițial "bună", este întotdeauna, pe termen lung, falimentară. Este motivul pentru care atitudinea noastră trebuie să fie un discernămînt mefient față de iluziile ademenitoare, bazat pe exercițiul liber al criticii față de orice autoritate.

În cazul lui Newton, credința în caracterul manifest al adevărului s-a tradus prin adeziunea sa la o teză tipic teosofică (și, în definitiv, gnostică), potrivit căreia doctrina adevărăta este dată, incifrat, încă de la începutul timpurilor. Această teză are două aspecte: dacă punem accentul pe cei care au transmis-o, subliniem capacitatea anumitor oameni de a transmite inițierea; dacă însă punem accentul pe cei care au impiedicat transmiterea, atunci subliniem inevitabil caracterul pervers al oamenilor care, împotriva evidenței, se opun adevărului. Dusă în ultimele consecințe, teoria adevărului manifest face casă bună fie cu un soi de masonerie a cunoșătorilor, fie cu un delir paranoic, centrat pe ideea existenței unei conspirații malefice universale.

Cind am început să scriu acest articol, eram frâmintat de două lucruri aparent fără legătură. Primul poate fi formulat astfel: cum se face că oamenii nu cred cu adevărul că ceva nou este în general posibil? Exemplul pe care l-am ales este, cred eu, frapant: unul din autorii celei mai profunde revoluții intelectuale care a avut loc de la apariția creștinismului încoace era convins că nu face decât să dea în vîlăgă niște cunoștințe pe care deja egipcenii le aveau. Ai doilea lucru care mă frâmîntă era inclinația vădită a semenilor mei de a trata evenimentele politice sub cheia teoriei conspirației universale. Raționalele pe care le-am făcut par a sugera că ambele sunt consecințe ale ideii potrivit căreia adevărul este manifest. Dacă în cazul lui Newton este împede că adevărul implicat era ceva de tipul legilor naturii, în cazul semenilor mei răspunsul este mult mai puțin clar. Întrrebarea pe care o las în seama cititorului este următoarea: ce adevăr este atât de evident semenilor noștri, încât o teorie atât de improbabilă precum este teoria conspirației universale împotriva românilor să li se poată părea atât de plauzibilă?

vechii greci foloseau pentru teorie un cuvînt care desemna în același timp și actul contemplării vizionare, iar cuvîntul pentru esență, tot la greci, sugera calitatea acesteia de a deveni, prin gîndire, vizibilă. Aceluiași simînță filosofică globală și apărține și teoria limbii universale, acea limbă care, dacă ar exista, ar trebui să poseze următoarele două însuși: (a) orice cuvînt care desemnează un obiect îl și reprezintă; altfel spus, cuvîntul este chiar obiectul (i.e., literalitatea limbii); (b) orice propozitie a limbii este o cunoaștere efectivă a lumii; altfel spus, gramatica este chiar ontologia (i.e., nu se poate rosti fals, adevărul este inevitabil).

Psihologia vorbind, credința în existența adevărului manifest își are poate originea în sentimentul nostru că nu

ILIE ȘERBĂnescu

Apusul dictaturii proletariatului

Săptămâna trecută s-a întimplat un lucru cu o semnificație deosebită pentru ceea ce ar urma să constituie derulările previzibile, politice și economice. În toamna ce vine și în iarna ce-i va urma (fierbinți nu în casele oamenilor, ci din punctul de vedere al explozivității). Marile centrale sindicale au reușit de bine, de rău să își construiască o structură funcțională (legături operaționale cu sindicatele componente și, prin ele, cu baza sindicală, o logistică juridică necesară pentru înfruntarea Puterii, cu mijloacele permise de lege). Deși ele păruseră, cu o săptămână înainte, să accepte un pact social cu Puterea fără un pact politic (care este un prealabil indispensabil al pactului social), în această săptămână au revenit, cerind în mod deschis un guvern de coalitie ca singurul partener credibil al sindicatelor pentru un pact social fiabil. Este o răsturnare extrem de importantă, benefică pentru ce ar urma să se întimplă în România, pentru că, în mod absolut clar, un pact politic și social (chiar dacă formularea apartine lui Iliescu), dacă ar fi urmat într-adevăr cu bunăcredință de către Putere (însemnând ca Puterea să cedeze ceva din putere), este unică șansă pentru România. Un pact politic și social ar constitui platforma comună a forțelor politice și sociale pe care să se sprijine guvernările, indiferent de partidele politice aflate la putere. Cu alte cuvinte, un instrument cu adevărat util care ar asigura continuitatea de acțiune spre obiective strategice convenite, și cel mai bun semnal de seriozitate adresat străinătății. Ar fi poate ocazia (unică pentru societatea românească) de a hotărî către ce se întreprătă. Să ar fi totodată prilejul de a se face și altceva decât a se folosi fraze sfărăitoare pentru promovarea interesului național. Nu se poate dobîndi credibilitate externă dacă pentru oamenii politici sau de afaceri străini există temerea că o simplă schimbare de guvern riscă să modifice natura esențială a guvernării. Nu mai vorbim de faptul că românii ar dovedi astfel că pot da un răspuns confruntărilor cu multiplele schimbări interne și externe ale momentului, așa cum și alte popoare în situații de dezastru economic și clivaj politic au făcut și au ieșit cîștiagătoare.

Problema este că Puterea a încercat o diversiune pentru a obține pactul social de care avea nevoie măcar pentru a depăși această iarnă – deci să încheie acest pact social fără un pact politic. Înutil de subliniat că un pact social, în situația actuală a țării, nu este asigurator pentru partenerul social al Puterii (sindicale) dacă nu are în spate un pact politic (adică o participare mai largă la guvernare). Nu este asigurator un pact social fără un pact politic, respectiv fără o participare a Opoziției la guvernare, deoarece numai un guvern susținut de o largă bază parlamentară poate să devină credibil, să aibă autoritatea necesară pentru a adopta niște măsuri care impun stringerea curelei (fără stringerea curelei nu se poate ieși din marasmul în care s-a intrat).

Acest lucru nu-l poate face decât o coaliție mai largă, nu numai o parte a eșcherului politic, oricără de importanță ar fi. Să atunci nici partenerul social nu-și poate pune problema de a încheie un pact dacă partenerul politic nu este el însuși suficient de credibil și cu o bază largă în stat. Deci părerea mea este că nu poate exista un pact social fără un pact politic. Puterea nu vrea să încheie acest pact politic, datorită unor dificultăți care, din punctul de vedere al Puterii, sunt de înțeles, dar nu de acceptat, pentru că asta înseamnă pentru dl. Iliescu să se delimitizeze de cei care exprimă tendințe extremiste și naționaliste contraproductive, și (poate și mai deranjant pentru dl. Iliescu) să ceară unora care abia s-au urcat în posturi să se dea puțin la o parte să mai vină și cei din Opoziție. E foarte greu, și de înțeles acest lucru, dar acest lucru trebuie făcut. Ei bine, Puterea, nevrind să încheie un asemenea pact politic real, a încercat să obțină pactul social fără pactul politic. Cum a făcut acest lucru? Prin trei metode: a încercat în primul rînd să-și apropie marile centrale sindicale – mișcarea sindicală organizată, oarecum responsabilă și cu o anumită capacitate de a controla baza –, promîndu-le probabil o indexare superioară și a.m.d., în al doilea rînd să îngrenungeze mișcarea sindicală neorganizată, iar în al treilea rînd folosind greve, cum au fost cele ale minerilor și ale mecanicilor de locomotivă, care sunt totuși pătuți privilegiati ale salariaților din punctul de vedere al cîștiagătorilor, și cu aceasta să arunce în circulație acuzații de terorism sindical, delegitimind astfel mișcarea sindicală grevistă în general. Atât înăbușirea mișcărilor sindicale ale unor sindicate mai puțin organizate, fără o logistică juridică eficientă pe de o parte, cit și delegitimarea mișcării sindicale în fața opiniei publice păreau să fi reușit integral. Importanța săptămânii trecute este însă că a adus această afirmație deschisă de către marile centrale sindicale a faptului că nu au o înțelegere cu Puterea și că nu vor accepta să încheie un pact social viabil decât cu un guvern credibil și cu autoritatea necesară, care nu poate fi decât un guvern cu participarea Opoziției. Părerea mea este că Opoziția nu a fost la finalitatea momentului, toate cărțile s-au jucat în lipsa ei.

Ea și-a pierdut șansele din momentul în care nu a intrat la guvernare, dar datoria este acum de a juca astfel încât să ajungă să participe la guvernare. Dacă sindicalele mizează pe această carte, această carte trebuie jucată. Nu este vorba de un complot al sindicatelor cu Opoziția, dar sindicalele cred că sunt suficiente de înțelepte pentru a înțelege că ele au nevoie ca pactul social pentru liniste și acceptarea sacrificiilor să se facă cu tot arcul parlamentar democratic.

Astfel se încheie o etapă istorică pe care aș numi-o apusul dictaturii proletare. Timp de 50 de ani partidul comuniștilor vindeau gogorîa clasei muncitoare ca o clasă conducătoare și, prezentindu-se pe sine ca

exponent al acesteia, instaurînd de fapt dictatura unei oligarhii asupra întregului popor. Cind buba s-a spart economic, revolta generală s-a în dreptat mai curind asupra virfurilor oligarhiei decât asupra sistemului. Conștiința foarte clar acest lucru, cei ce au preluat puterea în decembrie '89 au jucat fără echivoc cartea clasei muncitoare, și au cîștiagătoare. El știau că mentalitățile nu se schimbă odată cu prăbușirile anumitor structuri și persoane și că, cel puțin pentru momentul respectiv, cîștiagătorii vor fi cei ce vor miza pe faptul că clasa muncitoare credea că i-a venit acum timpul să fie clasă conducătoare. Illuzia i-a fostabil inoculată și apoi cultivată și incurajată. Artleria propagandistică i-a stigmatizat pe oponenți noii puteri ca intelioctuali sau intelioctualiști. Reprezentanții partidelor istorice au fost taxati imediat drept moșieri și pribegii ce rîvesc din nou la bucate și la revanșă politică. De aici n-a fost decât un pas pentru a-i prezenta ca fiind gata să-și vindă neamul și țara pentru a se reinstala la putere. Mai mult, pentru a arăta clasei muncitoare ce forță teribilă reprezintă, minerii, detașamente de frunte al acesteia, au fost transformați în mai multe rînduri în batalioane de ordine politică. Dar lucru poate cel mai teribil pe termen lung este că s-a promovat pentru captarea bunăvoiței și voturilor clasei muncitoare un populism în totală contradicție cu posibilitățile reale ale unei economii slăbe. În perioada guvernară provizoriu, pentru cîștiagătoarea alegerilor din mai '90 s-a acceptat abominabilă convertire directă în salarii a fostelor alocații pentru investiții, ceea ce a demolat bugetul țării și a alimentat un potențial inflaționist și așa exemplativ. În paralel, Puterea nu a precupeat nimic pentru a vinde baliverne despre o economie socială de piață, la un moment dat ajungindu-se în situația ridicolă că singura problemă a României părea a mai fi doar aceea de a opta pentru unul din modelele japoneze, suedeze sau austriac. Ori de cîte ori marile detașamente ale clasei muncitoare – evident, cele ce aveau la dispozitie bîte și lămpăze sau locomotivele statului – aveau revendicări, acestea erau imediat satisfăcute, chiar dacă nu se prea avea din ce. Nu este un secret că guvernările noastre actuale sint aleșii prin vot ai clasei muncitoare. Numai că sacul s-a golit și nu mai are de unde să fie umplut, mai ales că robinetul finanțării externe riscă să rămîne închis. Dictatura clasei muncitoare a devenit apăsătoare economic și deranjantă politic. Cea mai formidabilă răzbunare este că sacul s-a golit datorită nu numai acceptării unor revendicări fără acoperire, dar și datorită subvenționării nediferențiate ale industriilor alimentare pentru a nu le clinti cu ceva, adică exact pentru a nu supăra cumva clasa muncitoare. Paradoxal este că, sacul golindu-se, a venit istoric timpul să înăbușe, de data astă definitiv, dictatura proletariatului, tocmai cei care au jucat cartea dictaturii proletariatului. Lovitura definitivă în planul, nu în luptei de stradă, ci în înfrântării în planul ideilor, este însă această afirmație de către sindicalele organizate a necesității unui pact politic ca prealabil al unui pact social, care este într-adevăr indispensabil pentru România spre a ieși din marasmul actual.

● Anchetă

● Desfaceri de contracte de muncă

Ca urmare a anchetei întreprinse de conducerea SNCFR cu privire la greva mecanicilor de locomotivă, tuturor liderilor sindicale (circa 100 persoane) li s-a desfăcut contractul de muncă fără a se aștepta concluzia anchetei penale. Au fost concediați, de asemenea, și cei patru greviști ai foamei din Brașov, pentru că nu au acceptat să pornească imediat la drum, deși starea sănătății lor nu permitea conducerea locomotivei în deplină siguranță. Anchetaților au apartinut, fără excepție, alții sectoare decât cel de tracțiune. Motivele concedierilor: neprezentare la serviciu în timpul grevei, atentat la siguranța circulației, subminarea economiei naționale.

Liderii FSLMLR consideră abuzive aceste concedieri deoarece în comunicatul Guvernului de marți, 17 august, se specifică desfacererea contractelor de muncă celor ce vor refuza să plece la drum după ora 20 a aceleia zile, liderii sindicale neînțînd sub incidenta acestei prevederi. Marile confederații sindicale (CNSLR-Frâția și BNS) s-au declarat de partea greviștilor și au promis sprijin gratuit în procesele intentate liderilor FSLMLR.

Luni, 30 august, la ora 11, a avut loc o nouă audiere a celor șapte lideri sindicale împotriva căror SNCFR a depus o plângere penală în legătură cu pagubele produse.

Pentru 2 septembrie este programată o Conferință Extraordinară a FSLMLR, care va discuta poziția sindicatului față de refuzul soluționării cererii de reîncadrizare a grilei de salarizare a personalului din ramura tracțiune. (OANA ARMEANU)

MECANICI DE LOCOMOTIVĂ

VASILE HARANACIU
(liderul Ligii Sindicale a Mecanicilor de Locomotivă din Depoul București-Triaj)

• SNCFR consideră probabil că surplusul de personal de la Calea Ferată îl reprezintă liderii de sindicat și cei din conducere care nu joacă cum vor cei de la centru.

• Efectul concedierii liderilor sindicale e contrar așteptărilor. Nu s-a produs o slabire a mișcării sindicale, ci o creștere a tensiunilor în teritoriu. Ne temem de un nou 11-17 august, de data aceasta necontrolat de nimici. Atunci, nu mai avea cu cine să negocieze nici Iliescu, nici Guvernul, nici SNCFR și va fi pe propria lor răspundere.

• SNCFR estimează că greva mecanicilor de locomotivă i-a adus pagube în valoare de 50 miliarde lei. Cum au putut pierde atât într-o săptămână (în care

nu s-a consumat combustibil), cind veniturile declarate ale SNCFR sunt 40 miliarde lei lună?

• Am avut de luptat cu trei mari coloși: SNCFR, Guvernul și Ion Iliescu. Conflictul se putea dezamorsa dacă Guvernul și președintele intră în profunzimea problemei, să vadă de ce acești 32.000 de oameni nu au avut încredere în șefii lor.

• În comunicatele Guvernului se spunea că după ce vom relua lucrul vor începe negocieri. Dar nu s-a prezentat nimeni la negocieri, ci ni s-au desfăcut contractele de muncă.

• În timpul grevei mi-a fost întrerupt telefonul de acasă. Timp de peste o săptămână soția mea nu-a știut unde mă aflu.

DOREL BUT
(lider sindical Deva)

Dacă există riscul unui război civil, KONRÁD GYÖRGY

în dialog cu
GABRIELA ADAMEȘTEANU

Dar dumneavoastră sunteți totuși membru al unui partid politic.

Da, sunt membru al Alianței Democraților și chiar membru al Consiliului Național al acestui partid. Dar nu sunt nici deputat, nici funcționar al lui.

Nu vă pare că este inconfortabil să fiți o mare personalitate artistică și în același timp membru al unui partid politic?

Așa că, acest partid a evoluat încet în timpul anilor '70, în perioada socialismului de stat. Eram membru al acestui grup de opoziție democratică când am fost ales în Consiliu, în absența mea (mă aflam în Statele Unite). Nu am refuzat această funcție pentru că cei ce m-au ales erau prietenii mei; a fost un proces organic. Mă gândit mai mult dacă ar fi fost vorba să aleg singur un partid; dar acesta a intrat organic în biografia mea și atât timp cit lucrez pentru extinderea democrației și libertății, contra tuturor formelor de cenzură, rămân pe loc. De altfel, aceasta mi-a dat experiență în plus: sunt deseori invitat în Budapesta, în orașe mari, mici, la țară. Cum eu cred că pentru un scriitor libertatea comportamentului, mentalității, ca și libertatea instituțională sunt ca aerul, plină și apă, cum cred că ei nu încearcă să impiedice cu nimic reflexia mea spontană (dimpotrivă), cum eu nu vreau nimic de la acești oameni și sunt curios, interesat de modul lor de a gândi, nu găsesc că există în acest fapt nici un fel de compromis.

În această perioadă de trei ani în România a scăzut autoritatea, prestigiul scriitorilor. Ca și cel al disidenților.

Năruia să fac judecăți generale în această problemă: este absolut normal ca la început să existe un anume flux spre clasa politică al oamenilor care au căpătat ca opozanți un anumit prestigiu, care nu au fost colaboratori ai fostului regim. Dar tot atât de normal este și ca mentalitatea intelectualului și cea a politicianului să fie diferite: un politician normal trebuie să caute să placă unui număr cît mai mare de oameni. Dacă în cercetările, dacă în literatură să un intelectual face același lucru, el nu este normal (ride). În acest domeniu toate rezultatele sunt interesante în măsura în care sunt unice. Dacă o creație își găsește perechea, incetează să mai fie interesantă. Nu pot să ai două creiere în același timp. Nu pot să placi la toată lumea: ca scriitor trebuie să scrii un text care să-ți place și, lui Dumnezeu și cîtorva cititori. Dar nu aceasta este prima grija unui artist, ci adevarul. Cui îi va plăcea creația lui este o problemă de ordinul doi. Sau trei. De aceea intelectualii care intră în politică vor trebui probabil să-și suspende activitatea intelectuală, literară, științifică etc. Dacă se ocupă de cercetarea umanistă, socială și mai bine să rămână în stadiul analizei, pentru că nu ar fi corect să intre în domeniul ideologiei. Aceasta este o cu totul altă meserie. Nu-i treaba unui cercetător.

Dar este foarte normal – poate tragic, poate cu șansa de a te imbogăti – că oamenii care au ales politica drept meserie (au devenit deci profesioniști) să o facă pentru un timp, fiind politicieni buni sau proști. Dacă rămîn acolo, vor avea o meserie. Dacă se reinseră de unde au plecat și pot face ceva cu experiența căpătată între timp, este de asemenea bine. Nu văd aici nici un conflict moral adinc. Dacă sunt politicieni cîinsti este OK, dacă sunt politicieni nebuni, faptul că au fost buni poeti nu le dă nici un alibi.

Nu mai că intelectualii răsună buni organizatori, răsună oameni sobri, calculați, gata de compromisuri, plini de precauții. Treabă politicienilor este să rămână la locurile comune și să arunce idei, în timp ce intelectualii sunt narcisisti. În ceea ce mă privește, eu sunt egoist. Îmi place să mă aşez dimineața la masa mea, nu sunt în stare să stau ore întregi în camere cu alții oameni și să ascult flecăreli – pe scurt, meseria de politician mă plăcă și mă face foarte nervos. Citeodată însă fac unele gesturi politice, dar ele de fapt sunt o literatură pentru spații publice – pentru că îmi scriu texte politice cu aceeași grija cu care îmi scriu literatură. Și le public. Adică rămîn totuși aici.

În acești ultimi ani nu-mă întrerup deloc scrisol literaturii?

Pentru cîteva zile. Numai că acest lucru mi se-a întâmplat destul de des. Așa cum știți, sunt președintele PEN-Club-ului internațional. În această situație ai

anumite lucruri de făcut. Sunt din cînd în cînd – primăvara, toamna – congrese. Și apoi sunt călătorii – cum este ceea de acum. Călătorii sunt de altminteri foarte ambigue, eu nu pot asculta asemenea trăncăneli multă vreme, dar în același timp e interesant să întâlnesc oameni.

La noi a existat o discuție între Alianța Civică și Partidul Alianței Civice pe tema că politica trebuie făcută de politicieni, nu de mișcările civice.

Nu există nici o democrație fără mișcări civice. Dar deseori politicienii profesioniști spun acest lucru pentru că ei vor, într-un anume fel, să monopolizeze autoritatea – o dorință de altfel nu foarte respectabilă. Eu cred că toată societatea, toți oamenii fac politică. Dar aș vrea să revin la ceea ce ați menționat: că există intelectuali care spun că intelectualii trebuie să stea departe de politică. Eu nu-i cred foarte sinceri. Ei au făcut politică prin absenteismul, prin precauțiile lor. Ei știau foarte exact ce nu trebuie spus, știau foarte bine ce trebuie să evite să spună ca să-și păstreze pîinea, știau foarte bine care sunt sferele culturii de stat unde se poate colabora într-un mod decent. Au acceptat premisiile statului, au acceptat favorurile pe care regimul le-a dat intelectualilor, au știut cum să nu creeze mari dificultăți celor ce conduceau. Ei cunoșteau granilele foarte bine. E mai bine să fi explicit decit sincer. Dacă aș vrea să dau sfaturi tinerilor le-aș spune: nu faceți din politică o meserie. Nu fiți deputați, nu fiți nimic din ceea ce trebuie ales. Un intelectual nu este ales de nimene, un intelectual se alege el singur. Și aș mai da un sfat: spune ceea ce gîndești. Reflectați în mod deschis.

De ce să fie scriitorul un "guru" național?

În acest timp, cînd importanța banilor pentru oameni crește și intelectualii nu sunt o categorie privilegiată, cum mai supraviețuiesc autoritatea profesională a scriitorului? Interesul cultural...

Scade. Într-adevăr. Poate acest interes particular pentru cărțile scriitorilor reprezintă un caz special – pentru că în spatele rîndurilor tipărite se imagina că există alte rînduri. Poate că această autoritate pe care o aveam înainte era exagerată, poate că nu o meritam. Un scriitor bun are totdeauna o anumită autoritate și mă întreb de ce, la urma urmei, ar trebui el să fie un guru național? Un scriitor nu trebuie să fie un guru, el poate să aibă o anumită audiență, dar este normal să existe o mare pluralitate a autorităților: actrițe, pop-star-uri, fotbalisti și întreprinzători de succes sunt oameni cu mai multă autoritate decit scriitorii într-o societate burgheză.

Și credeți că scriitorii vor intra fără frustrări în această nouă condiție a lor?

Este, bineînțeles, o decepcie. Într-un anume fel ei au fost răsfătați de regimul anterior. Ei erau aristocrații. Actorii, intelectualii societăților burgeze continuă să aparțină élitelor – dar "printre alții".

Și condiția de disident? A scăzut și importanța ei în ultimul timp?

Disidenții nu sunt "salvatorii". Dacă cineva crede că ei sunt cavalerii purițăți, atunci este o pură mitologie care poate să facă plăcere unora – numai că nu este adeverată.

Dar atunci cum sunt?

Oameni ca și ceilalți, nimic în plus.

Curajul în plus.

Da, da. Dar dacă sunt destul de inteligenți, dacă nu sunt sclerozați (adică dacă nu au rămas la ideile pe care le-au avut cu ani în urmă), dacă reflectă lor este în mișcare și reacționează la condițiile actuale, este foarte posibil ca oamenii să-i asculte. Nu trebuie să ai o autoritate pe care n-o meriti, dată numai de configurația unor condiții speciale. Nu erai disident din voacă, ci din constringere. Eu totdeauna am vrut să fiu un scriitor normal, care și publică operele, căștigă ceva etc. Tot ce e mai mult decit atât – este artificial. Am publicat în samizdat, cîteva mii de exemplare, într-o perioadă cînd puteai găsi mult mai mulți cititori. În acel timp am ținut o conferință în Occident despre situația publicațiilor în țara mea. Pe un ton plingător

Pentru românele ("Vizitatorul", "Întemeietorul orașului") și eseurile sale ("Antipolitica") Konrád György este înconjurat de o caldă admirare nu numai în Ungaria, ci în întreaga lume. Experiența sa personală de asistent social în anii '60-'70 a fost transfigurată în romanul "Vizitatorul" (1968). În acum, admirabilele eseuri ale lui Konrád György românii le-au auzit doar citite la "Europa liberă". Opinile sale nete, și în același timp nuanțate, răspundea întrările momentului și continua să fie foarte actuale în România. Eseurile din "Antipolitica", publicate în samizdat (Konrád György a fost într-un an în Ungaria), fac o referință directă la capacitatea de compromis a intelectualității. Konrád György este președintele PEN-Club-ului internațional. După 1989, el a continuat să rămînă doar scriitor, deși, prin mulți ani în care s-a manifestat ca opozant, putea să-și aleagă politica drept profesiune. De cîteva luni, aura politică s-a constituit din nou în jurul numelui său: Konrád György este inițiatorul Cartei Democratice Maghiare, mișcare nonpartinică, civică, de un mare impact în Ungaria de azi, unde clasa politică a dezamăgit (ca și în restul lumii, de altfel).

Între 26 și 28 iulie 1993, Konrád György a participat la întîlnirea de la Ilieși pe tema "Formarea societăților liberale". Din pacate, organizatorii nu au știut să utilizeze șansa prezenței sale acolo, numele său neafinându-se printre cei invitați să vorbească sau să modereze discuțiile. Am încercat prin intermediul interviului de față să oferim în schimb această șansă publicului românesc.

Carta Democratică Maghiară este o umbrelă: o deschizi dacă plouă, dacă nu, o ții în dulap

De ce ați crezut necesară inițierea unei Carte Democratice în acest moment?

O Cartă Democratică poate avea diferite funcții. Cea mai importantă este să creeze un consens în privința principiilor de bază ale democrației. Democrația nu-ți este dată de sus, doar pentru că tu te declară democrat. Democrația este un proces și cere o lungă perioadă de învățare. Există oare țări care să fi încheiat definitiv acest proces? Dacă ar fi așa, am avea de-a face cu o democrație înghetată. Carta Democratică Maghiară a fost creată pentru ca, eventual, să devină nucleul unei carti democratice central-europene. Ea să-ri putescă să-lărgă, extinde. Am creat-o și pentru a susține integritatea procesului democratic, pentru a opune o anumite rezistență extremismelor și violențelor – de stradă, sau din camerele politice – și împotriva ofensivelor extremei drepte. S-a încercat să se arate că există mai mulți oameni sobri decit se crede îndeobște, că există mai mulți oameni care preferă dialogul scandalului.

Cum s-a acționat prin intermediul Cartei Democratice?

S-au făcut demonstrații de masă (30.000 de persoane) în Piața Centrală din Budapesta (foarte pașnice, aproape niște serbări) sau conferințe în săli foarte mari. S-a spus că această Cartă Democratică este o umbrelă: dacă plouă, o deschizi, dacă nu plouă, o pui în dulap. Ea nu este un scop în sine, nu e o mișcare politică, nu vrea să înlocuiască partidele politice, nu vrea să ia plinele politicienilor profesioniști. Ea este doar o autoritate intelectuală, orală. Purtătorii ei de cuvînt sunt scriitorii, savanți, artiști de autoritate. Carta Democratică este activitatea celor care nu și-au ales ca profesiune politică.

zona noastră nu va intra în Comunitatea Europeană

am menționat că există culegeri de poeme interzise, publicate în samizdat în tiraje mici. Am fost întrebat: "Cât de mare tirajul?", "500 exemplare, maximum 2.000", am spus. "Nu-i râu, nu-i râu - mi-au răspuns. În SUA se întâmplă ca 500 exemplare pentru o carte de poezie să fie un succes." Deci nu vrei neapărat să fii disident, ci ajungi. Dar dacă nu sunt obligat să fiu disident, eu prefer să fiu un scriitor normal. Chiar dacă și acum am o situație puțin specială, am fost întâia unor atacuri în presă, cuvintele au fost prea vulgare și prea "nebunăști", totuși mi se pare că aceasta aparține stadiului de acum al societății. Să cum am multe posibilități de publicare, și cum aceste atacuri nu vin din apropiere, cum eu nu citesc de obicei ziarele acestea, sunt destul de liniștit.

Cât timp nu încalcă legalitatea, mișcările naționale trebuie tolerate, deși nu sunt un semn de sănătate pentru o societate

Numele lui Csurka este asociat imediat cu ideea de extremism în Ungaria. Dar Csurka a fost recent scos, dacă am înțeles bine, din viața politică.

El continuă să existe în viața politică. El a fost președintele unei mișcări politice situată la extrema dreaptă a scalei politice. Nu vreau să spun că eu o consider o mișcare fascistă (există oameni care o consideră așa), eu găsesc doar că este o exagerare. El este un dramaturg care în anii '70-'80 a avut succes destul de mare și chiar a fost amic cu mine.

Este vorba de un "hipernationalism" pe care il avea și atunci, dar era ascuns?

Un nationalism care s-a dezvoltat destul de recent. El a spus lucruri pe care nu le găsesc înțelepte, dar n-a avut de la început această încredere în sine însuși de a fi ales pentru un rol politic. Destul de recent a manifestat această ambīție carismatică, totdeauna nefastă.

El se revendică dintr-o anumită tradiție maghiară?

Bineînțeles. Nici o tradiție nu poate fi îngropată. Doar într-o dictatură pot să înmormântați o tradiție. Tradițiile s-ar putea modera, civiliza. Dacă aceste mișcări nu încalcă legalitatea, dacă nu exercează violență, dacă nu îndeamnă oamenii să comită violențe contra anumitor persoane sau grupări (chiar dacă fac propagandă contra anumitor persoane sau grupuri minoritare, religioase etc.), trebuie tolerate pînă la o anumită limită. Sigur că nu sunt un semn de sănătate pentru o societate, însă și dacă ajung la violentă trebuie să se ceară statului să-și apere cetățenii.

În România există o anumită frustrare legată de conceptul de Europa Centrală, cu atît mai mult cu cît "frontierele" Europei Centrale trec prin teritoriul României. Cred că Europa Centrală este foarte diferită de "cealaltă Europa", Europa Balcanilor care începe după Carpați?

Nu cred că este vorba de o noțință geografică, ci mai degrabă culturală. Dacă am vrea să dăm o definiție a Europei Centrale, am putea vorbi despre mai multe Europe Centrale. Putem spune că la estul Europei Centrale sunt popoare care au fost supuse unor mai mari incertitudini istorice (statul era mai amenințător), unde s-au succedat regimuri, invadatori. Ele nu au avut deasupra capetelor lor drepturile unui stat stabil - certitudine care există în Europa Centrală. Aici se ridică problema popoarelor mici: sunt ele atât de puternice încât să devină centrul unei mici regiuni? Ele se aflau mereu sub influență unei mari puteri. Si doar acum au posibilitatea de a nu mai fi. Deci, în privință Europei Centrale, cred că există o definiție mai largă și una mai restrinsă. Definiția cea mai largă: de la țările baltice pînă la Tirana sau Atene există aceeași civilizație. Aceasta este o noțință analitică, nu strategică, ideologică. Un comparatist al literaturii, arhitecturii, antropologiei ar putea face dizertații interesante pe această temă. Însă toate aceste noțințe politico-culturale devin aproape inevitabil și noțințe strategice. Sunt popoare, din Grecia pînă în Polonia, care vor să fie membre ale Comunității Europene, care vor să fi - într-un viitor ce nu poate fi precizat. Si cred că există o anumită nesinceritate din partea tuturor. Politicienii spun "noi am vrea să fiu foarte curind în Comunitatea Europeană", dar nu spun "anul acesta vom deveni membri". Într-o perioadă de recesiune economică nu este dorită integrarea unor sute de milioane de oameni rivali pe piață muncii și care ar deveni o imensă greutate de dus de către ceilalți. Poate totuși să se producă această integrare către sfîrșitul acestui deceniu. Există și o anumită lipsă de sinceritate a politicianilor din țările Europei Centrale și de Est. Ei spun tot timpul "acesta

este celul nostru", vrind astfel să influențeze politiciei din Vest care spun: "Te vreau, te vreau, chiar dacă nu pot să te vreau". Si apoi există această rivalitate a micilor națiuni, o anumită competiție care dintre ele va fi prima? Dar eu am o înțelegere profundă că Ungaria sau Polonia - care par a avea cele mai multe șanse - vor fi acceptate înaintea altora. Pentru că suntem într-un "package".

Toate guvernele trebuie să învețe psihologia unei democrații a încrederii

Chiar noi împreună cu voi intr-un "package"?

Nu-i sigur. Poate să fie două locuri (ride). Nu-i sigur nici că vor fi două. Acestea fiind zise, ar fi foarte bine să ne aranjăm relațiile între noi. Pentru că ce înseamnă că o țară este aptă, că are maturitatea necesară pentru a fi acceptată în Comunitatea Europeană? Sunt anumite norme: o politică democratică, o stabilitate politică - că poti face schimbări de guverne fără revoluții și violență, că schimbările de guverne nu înseamnă o schimbare a sistemului, că există o anumită normalitate a alternanțelor politice, că nu există fenomene care să provoace un război civil. Adică, dacă există o opresiune a minorităților, o ridicare violentă a minorităților, fenomene de război civil, regiunea noastră nu va fi deloc dorită de integratorii Europei de Vest; dimpotrivă, ei vor vrea să se depărteze de noi. Această situație în care suntem, în care nu există o aderență clară a indivizilor și a națiunilor la un cadru transnațional și care duce la conflicte, războaie civile poate să perpetueze situația noastră față de Comunitatea Europeană. E o sarcină foarte dificilă de a crea relații bilaterale corecte, dar este posibilă, chiar necesară. Toate guvernele și toți guvernatorii trebuie să învețe psihologia unei democrații a încrederii. Adică - a face primul pas, primul gest. A nu fi neîncrezător, a nu aștepta să existe o egalitate între ceea ce dai și ceea ce primești, pentru că trebuie să ai inițiativă față de ceilalți. Si, de asemenea, trebuie să faci legi comune compatibile unele cu altele, mai ales în domeniul economiei, pentru că această integrare relativă și graduală a țărilor Europei de Est face posibilă integrarea lor în cadrul mai larg al Comunității Europene.

În situația actuală, Comunitatea Europeană se va mări și este inevitabil ca anumite regiuni, subregiuni să aibă relații speciale în interiorul Comunității. De exemplu, Scandinavia - care vor păstra Consiliul Nordic. Si, în același mod, Europa Centrală își poate avea relații speciale în interiorul Comunității Europene. Deci ele nu sunt în conflict cu ideea aderenței la Europa.

Sunteți președinte PEN-Club-ului internațional, care pentru români este un fel de "instituție nouă". Deși PEN-Club-ul nu este nou deloc.

PEN-Club-ul s-a fondat în 1921 și acum este o organizație de 72 de ani - adică cea mai veche organizație internațională. Celealte au fost abolite, reorganizate în timpul și după război - mai ales din cauza Germaniei și a perioadei de colaborare cu nazismul. Doar PEN-Club-ul în 1933 a îndepărtat nazismul și de aceea nu a trebuit să se reorganizeze după război. Literaturile trebuie să se cunoască între ele, să facă ce pot pentru traducerea lor reciprocă, scriitorii trebuie să acționeze pentru pace între națiuni - acestea sunt clătiva din principiile PEN-Club-ului. Scriitorii care semnează aceste principii se obligă să apere libertatea de expresie a lor și a colegilor, peste tot în lume. Aceste principii sunt foarte actuale și astăzi, anul trecut au fost 120 scriitori uciși (și jurnaliști), mulți înțemnități. PEN-Club este o organizație în care se vorbește clar, net, nu sunt iubite formulele echivoce și

se fac recomandări în ceea ce privește libertatea presei în diferite țări. Sunt acum 13.000 membri PEN, 120 centre PEN în toate continentele, sunt literaturi nereprezentate, sunt țări cu o tradiție de autoritate a PEN-ului - țările scandinave, Anglia, Benelux, S.U.A. În țările latine, PEN-Club-ul e mai slab, poate pentru că latinii sunt mai individualiști.

Pentru a apartine PEN-ului, cel puțin 20 de scriitori care sunt considerați într-o țară drept scriitori reali trebuie să semneze o declarație că acceptă Carta PEN și că fac un centru PEN național. Se lucrează în cadrul principiilor cunoscute, se ocupă de comunicări, traduceri, invitații reciproce, se organizează confrințe. Membrii PEN trebuie să păstreze prestigiul instituției, de aceea nu poate fi acceptat oricine și mai trebuie plătiți anual 10 dolari (cred). În țările care nu au posibilitatea de a plăti, există fundații care o fac; în țările occidentale, plătesc membrii PEN. Se fac diferite conferințe și congrese care pot fi regionale, pe diferite teme. La congrese, delegații centrului PEN trebuie să se prezinte și ar fi de dorit ca centrele naționale PEN să adopte atât declarații de principiu, cît și diversi membri PEN aflați în închisoare și să facă presiuni asupra guvernelor pentru a-i elibera.

A existat o anumită discuție legată de PEN și scriitorii români și scriitorii maghiari din România. Ce s-a întâmplat de fapt și care este opinia dumneavoastră?

Faptul că există o limbă literară comună nu înseamnă că trebuie să existe un singur centru PEN: de exemplu, există 5 sau 6 centre germane, (foste centre ale Germaniei de Est și de Vest, Elveția germană, Lichtenstein, Austria etc.). Înainte de război, scriitorii maghiari din România au avut un centru PEN, și scriitorii români un altul. În perioadă comună existau centre PEN în Ungaria și Polonia. În România, Nicolae Ceaușescu a condiționat organizarea unui centru PEN românesc de numirea sa în funcția de vicepreședinte internațional al PEN (ride). Si aşa s-a renunțat la centrul PEN românesc, pentru că nu a fost acceptat Nicolae Ceaușescu drept vicepreședinte. Am fost foarte bucurosi cind după 1989 s-a reorganizat centrul românesc și d-na Ana Blandiana a fost salutată foarte călduros. Dar la un moment dat am citit o hîrtie care îl fusese dată de la centrul PEN românesc d-nei Ana Blandiana că să o prezinte. Dimineața la ora 11 fusese adoptat centrul PEN românesc și după-amiază au venit noile surpirse. Aceeași d-na Ana Blandiana, cu o voce pasionată, tremurind, a întrebat: de ce să dividăm unitatea, de ce să facem un separatism în PEN? Era impotriva creării unui centru PEN al scriitorilor maghiari. Toată lumea a fost surprinsă de acest ton, neobișnuit acolo. Se știe că PEN-Club-ul este o unire a literaturilor, nu a statelor. Poate noua mentalitate încă n-a fost deprinsă, nu se înțelege că fiecare se reprezintă pe sine însuși în organizația națională PEN, dar nu reprezintă statul. PEN internațional are o politică, dar ea nu e politică unui stat anume. Nici un stat nu influențează politică PEN-Club-ului. De aceea, e mai bine să se facă o distincție netă între interesele literaturii române și între interesele statului român.

Alți participanți la colocviul de la Iieni: Heltay Péter, Emil Constantinescu, Gabriel Andreescu și Marius Tabacu

SORIN ANTOHI

Fisierele unui particid

(Urmare din numărul trecut)

Referință externă

Într-o asemenea lume puțin dispusă a abandonării certitudinile nomenklaturii pentru ambiguitățile disidenței (ca să nu mai vorbesc de riscurile opoziției), tinăruil Vladimir Tismăneanu, chisnuit de crize de conștiință, tot mai alienat în mediul familial (tatăl său, invalid din războiul civil spaniol și redactor la Radio Moscova, desă pierduse cursa pentru posturile mari, rămăsese un comunist convins), în societatea cartierului nomenklaturii (cu toate calitățile fetelor Răutu) și la școală (unde, printre alți copii de stabii, Beizadeaua, Nicu Ceausescu, nu pare să fi fost un coleg comod), tinăruil Tismăneanu se sufoca. Lecturile sale devin tot mai mult, chiar cu sprijinul bibliotecii Răutu; facultatea, despre care el dă acum o imagine sentimentală, diferită de ceea ce se mai ține minte, probabil sub imperiul nostalgiei, îl nemulțumea. Prin urmare, profitind de un prilej oarecum suprarealist, Tismăneanu emigrează, poate cu gândul să scape de insuportabilă Românie a anilor '80 și să-și rafineze, ajuns după tribulații în SUA, vizionile sale de Freud-marxist. Dar lumea americană avea nevoie de altceva și, oricum, nu ducea lipsă de exegeti ai lui Marcuse.

Așa se face că Vladimir Tismăneanu ajunge să scrie tot mai mult despre comunismul românesc, parcursind dincolo de granițele țării de origine un proces de radicalizare pe care alii fii de nomenklatură, cum ar fi Hărászti, l-au trăit mai puțin confortabil, chiar fără să emigreze.

Așadar, Tismăneanu începe din 1983 să fie într-un fel criticul de serviciu al ceaușismului agonizant, interesant pentru occidentalii și prin imprejurările simbolice ale biografiei sale (și aici, faci o figură mai bună dacă devii anticomunist

după ce ai fost măcar simpatizant comunist). După opinia mea, cariera lui se poate opri foarte onorabil aici – dacă Tismăneanu ar fi fost doar un alt fiu rebel al veteranilor comuniști. Și ar fi fost deja mult. Dar acest critic acerb al derapajelor părintilor avea resurse mai mari. După ce și-a consumat în țară despărțirea de tată (mort prematur, dar prevenit asupra ereziei fiului), el s-a despărțit rînd pe rînd de întreaga generație a părintilor, de întregul Partid, de iluzia socialismului real și, în fine, de ansamblul utopiei comuniște. A devenit particid. Și dacă exilul a fost decorul în care despărțirea a atins punctul de non return, e limpede, mai ales cînd evocările autobiografice din Ghilotina de scrum, că ruptura era mai veche.

Ce-ar fi devenit Tismăneanu dacă nu emigra? Greu de spus, dar, oricum, mi-e greu să cred că ar fi reușit el, aproape de unul singur, ce n-au reușit alții: un revisionism marxist românesc.

Fisiere

Arheologia terorii adună fragmentele unei istorii a comunismului românesc prin biografii exemplare. În linii mari, autorul pare convins de veracitatea unei butade atribuite lui Bellu Silber, pronunțată, se zice, de acest parazit metafizic și ingenuu al extremismelor, prin 1945 sau 1946: "Socialismul din România va purta pecetea geniilor combinate ale lui I.V. Stalin și I.L. Caragiale". Aș adăuga că Tismăneanu recuperează din Caragiale și pe autorul Năpăstei, fiindcă, pe lingă teroare și carnaval, pe lingă doliu și deriziune, lumea comuniștilor resuscitată de politolog include nostalgie și tragicism. Vehemența fiului rătăcitor nu exclude tușe aproape tandre pe tabloul fostului nostru, ca atunci cînd Valter Roman e infățișat în întîlnirea cu Lukács (dar nu i se impunea clar contribuția la tratarea lotului Imre Nagy), cînd carierele unor fruntași comuniști sunt explicate prin lecturi din Malraux, sau cînd Miron Constantinescu e infățișat ca prizonier al unei

Vladimir Tismăneanu

biografii shakespeariene, iar Alexandru Drăghici apare stînd la coadă prin Piața Dorobanți.

M-am convins în mai multe rînduri că memoria lui Tismăneanu este inepuizabilă, iar capacitatele sale de informare sint fără comună măsură cu ale oricărui alt istoric al comunismului românesc. Foste rubedenii și foști vecini risipiti în toată lumea, de la Tel Aviv în America de Sud, devin tezaure vivante de date istorice, ceea ce completează salutar informația din măriile biblioteci și arhive specializate. Cred că, pînă la deschiderea veritabilă a arhivelor românești și sovietice, istoria Partidului Interior trebuie refăcută chiar așa, prin istorie orală. Autorul pare de multă vreme conștient de asta, fiindcă portretetele făcute de el marilor figuri ale bestiariului stalinist includ, după toate probabilitățile, dezvăluiri smulse în particular de la unii dintre foștii actori.

Într-o discuție cu istoricul și filozoful istoriei Lutz Niethammer, un promotor al istoriei orale în Germania Federală a anilor '70, am reușit să obțină mărturisirea că ideea aplicării acestei metode la istoria Germaniei hitleriste nu era fără legătură cu dorința unora de a dedramatiza obsedanta Schuldfrage prin spargerea marii narătuni, saturată de complexe, a nazismului, într-o sumedenie de mici narătuni individuale, neutre din punct de vedere metafizic și aproape scuzabile din punct de vedere etic: din noianul istorisirilor adunate din teren se desprindeau figurile mărunte și umane ale unor tați de familie exemplari, melomani, suferinți de gută etc. Marea istorie îi înregistraște drept tortionari, ideologi de-menti, și așa mai departe; mica istorie, conturată de istoria orală, îi restituia pe toți unei lumi triviale, de afecte și pasiuni eterne, o lume esențialmente banală și,

de ce nu, capabilă să inspire nostalgie.

Așa putea ieși, aproape automat, imaginea lumii comuniști românești dată de Vladimir Tismăneanu.

Petre Roman, cînd îl evocă pe tatăl său pentru cititorii francezi, îl prezintă ca pe un idealist incurabil, un atlet al democrației. În ultimul timp, prin memoriile contrafăcute și evocări fabricate de toutes pièces, satrapii comuniști ne sunt prezentati "de o anumită parte a presel" drept buoni români fără prihană. E meritul lui Vladimir Tismăneanu, că om și istoric, de a ne fi dat despre lumea comunismului carpătin imagini veridice, complexe: portrete, nu pamphlete, nu hagiografii. În momente de uitare de sine, mi-aș putea închipui alți descendenti ai nomenklaturii, eventual dintre aceia care astăzi profesă ideali liberales, venind și ei cu amintiri din copilarie. Nu cred că mai putem spera de la generația părinților, incremenită într-o răutate senilă sau oscilind între satisfacție cinică și utopii regresive, confesiuni credibile, adică mai mult decât ceea ce ne oferă un Silviu Brucan în Generația irosită.

Ironia istoriei face ca numai comuniștii să-i fi judecat pînă acum pe comuniști, în virtutea modelului incontrolabil al epurării, o ironie a istoriografiei ar fi ca tot comuniștii să ne dea o istorie critică a comunismului. Pînă la acea tristă dată, să salutăm eforturile lui Vladimir Tismăneanu de a pregăti o sinteză istorică a anilor 1944-1989 în România. Judecind după publicațiile sale americane și după cele două cărți românești, de la acest cercetător erudit și cu remarcabil discernămînt va veni lucrarea clasică a unui domeniu indispensabil în vremuri de tranziție.

Editura ALL

Calea Victoriei 120

Tel: 650.44.20 / 312.41.40 Fax: 312.34.07

Bazele și tehnica programării COBOL pentru calculatoare IBM PC (2 volume)

Ion Roșca și un colectiv de la ASE, Facultatea de Cibernetică București

Greșit considerat de unii anachronic, COBOL-ul a fost în continuare perfecționat prin noi versiuni și este și astăzi limbajul cel mai frecvent utilizat în structuri de date. În aceste volume sunt tratate trei variante: ANS 74, ANS 85 (individualizat prin aplicarea conceptelor programării structurate) și MF (Micro Focus - facilități în ceea ce privește formarea ecranelor). Volumele se deosebesc prin nivelele de pregătire pentru care sunt concepute (începători și avansați) și se pot procură împreună sau separat.

Codul civil

(ediție Ingrăjtă de Cornelius Bărsan și un colectiv de la Facultatea de Drept din București)

Un instrument de lucru necesar altor studenți, pentru învățarea și înțelegerea dreptului civil și juriștilor în activitatea lor.

Ediția, adnotată cu trimiteri la noua legislație adoptată după decembrie 1989, cuprinde în anexe acte normative în care se fac trimiteri în mod frecvent, ceea ce îi sporește utilitatea.

VLADIMIR TISMĂNEANU

ARHEOLOGIA TERORII

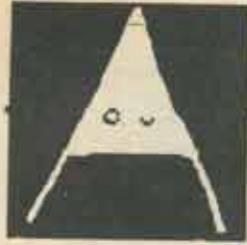
O acțiune așteptată

Joi 25 august, Centrul pentru Drepturile Omului (care funcționează în cadrul APADOR-CH) a organizat, la sediul din

Calea Victoriei 120, o masă rotundă privind recenta campanie de reintroducere a pedepsei cu moartea. În fața acțiunilor de isterizare a opiniei publice declansate de "Evenimentul zilei" – reprezentat la dezbatere prin Sorin Roșca-Stănescu și încă alți doi redactori –, o discuție profesională pe această temă era necesară și, de fapt, ar fi fost de dorit o reacție mai rapidă. Au participat parlamentarii Răzvan Dobrescu, Sinkó István, George Stancov, Petru Tănase, Procurorul General al României (Vasile Manea Drăgușin), reprezentanți ai Parchetului General (Eugen Vasiliu), ai Ministerului de Interni (Preda

Gheorghe, Alexandru Dumitrescu), ai Direcției Generale a Penitenciarelor (Ioan Chiș), ai Curții Constituționale (Ioan Muraru), juriști cunoscuți (Doru Cosma, Valeriu Stoica, Lucian Mihai, Adrian Vasiliu), cercetători (Horia Vasilescu), membri CDO (Gina Cringariu, Manuela Ștefănescu, Renate Gavrilaș-Weber, Ionuț Iakoș, Gabriel Andreeșu) și.a. Discuțiile, care au durat trei ore, au epuizat practic subiectul. Actualele campanii îi s-au reproșat două vicii fundamentale: inocularea ideii că problemele sociale se rezolvă prin mijloace represive și că voîntă majoritară ar legitima orice fel de acțiuni, chiar cele care contravin unor valori morale.

La sfîrșitul întîlnirii a fost prezentat primul număr al publicației trimestriale a Centrului pentru Drepturile Omului, Revista română de DREPTURI OMULUI. Revista a apărut în condiții grafice de excepție. Însă succesul ei este garantat, consideră autorii, "de faptul că la elaborarea revistei participă unii dintre cei mai buni specialiști pe care îi avem în domeniu, ori unii dintre cei mai activi și «profesionalizați» militanți ai drepturilor omului", dar și de "voîntă cititorilor de a se bucura de drepturile și libertățile lor".

Viața secretă a ACADEMIEI

VIII

În numărul 33 al revistei "22", pe pagina dedicată problemelor Academiei ca instituție a apărut, printre eroare regretabilă, articolul d-lui Mihai Gramatopol intitulat "Pseudoparadigma în efigie". Acest articol este un atac la persoană, care, din cauza unui număr de neadevaruri și de calomnii, nu-și afișă locul în dezbaterea gazduită de revistă. Spre a aduce o necesară reparație și a corecta impresia defavorabilă legată de personalitatea d-lui Remus Niculescu și a doamnei Ioana Vlasiu publicăm mai jos textul d-nei Cornelia Papacostea-Danielopolu, cercetător și șef de secție la Institutul de studii sud-est europene.

"22"

Am pregetat să vă trimit, spre publicare, rândurile de față pentru că, în general, nu scriu în presă. Dar admirarea mea pentru revista dvs. și pentru modul în care ne permite să mai credem în gîndirea intelectualilor noștri, mă determină să nu trec peste lectura unui articol pe care l-ă publicat recent. Este vorba de Pseudoparadigma în efigie, scris de d-l. Mihai Gramatopol în nr. 33 (185), din 26.VIII-1.IX.1993, p. 11. Pagina face parte din serialul "Viața secretă a Academiei Române", care expune de cîteva săptămâni serioase și actuale probleme de organizare a celui mai înalt forștiințific al țării noastre. Materialele apărute în această rubrică sunt de cei mai mari interes.

Probabil, însă, că ideea de "viață secretă" a trezit și gustul pentru o literatură polemică ce nu-și are locul alături de – în cazul de față – un text al d-lui prof. Radu Grigorovici, care se încadrează perfect în apărarea valorilor Academiei Române. Constatăm că articolul d-lui Mihai Gramatopol este un atac la adresa d-lui Remus Niculescu, directorul Institutului de Artă "George Oprescu" al Academiei Române. Deoarece nu sunt istoric de artă, ci doar istoric al culturii românești moderne, deoarece nu cunosc

problemele de organizare ale Institutului condus de dl. Remus Niculescu, dar știu că domnia sa este un distins cărturar, mă voi mărgini să răspund la întrebarea retorică a d-lui Gramatopol: "Dar cine este dl. Niculescu, se vor întreba pe drept cîntorii?".

Într-adevăr, cititorii au dreptul la un surplus de informații, atunci cînd li se spune: "D-sa a fost cercetător principal III, în amintitul Institut, fără a-și fi dat doctoratul, fiind pensionat peste limita de vîrstă înainte de 1988 și reangajat, temporar, cu jumătate normă la începutul anului 1992, către sfîrșitul căruia împrejurările de care pomeneam l-au adus pe scaunul directorial, de unde cîrmuiește singur...". Trec peste un paragraf și jumătate în care sunt atacate bursele d-nei Ioana Vlasiu, – directoarea-adjunctă a Institutului – în "Europa Centrală și în California", ca să nu cad în digresiuni, deși valoarea acestei excelente cercetătoare ar trebui să fie mai bine cunoscută cititorilor.

Tinem să facem următoarele precizări:

1) Faptul că dl. Remus Niculescu a fost cercetător principal III, fără a-și fi dat doctoratul, nu corespunde – cum se sugerează – vreunei incapacități profesionale, ci, așa cum s-a întîmplat și altora din generația noastră, pentru că am fost persecuatiți politici. La dl. Remus Niculescu, persecuția a însemnat peste 7 ani de închisoare și tot ce aducea această pacoste în destinul unui om. Dacă a fost totuși cercetător principal III, fără a-și fi dat doctoratul, aceasta era prevăzut prin lege. Doctoratul nu era necesar, pentru a fi avansat c.p. III, atunci cînd aveai 8 ani de activitate în specialitate și dădușeai dovada unei formătii solide și a unor contribuții științifice. O întreagă categorie de cercetători au fost avansați conform acestei dispoziții legale.

Atât pensionarea peste limita de vîrstă, din 1988, cât și reangajarea temporară cu jumătate de normă, la

începutul anului 1992 și chiar și "împrejurările" care l-au adus pe scaunul directorial", la începutul anului 1992, ne apar ca niște firești și juste reparații aduse valorosului cărturar care este dl. Remus Niculescu.

2) Trecînd la a doua întrebare retorică: "Care este însă profilul științific al d-lui Niculescu?", ne grăbim să precizăm: Un excelent cunoșător al istoriei moderne a artei și, în general, a culturii românești. Afirmația simplificatoare după care "D-sa a colaborat la o carte a acad. George Oprescu despre Grigorescu și a scris 20 de articole în peste patru decenii de cercetare salariată" se cere corectată. Dl. Remus Niculescu este, așa cum o știe o lume întreagă, cel mai bun cunoșător al operei lui Grigorescu. Cît despre cele 20 de articole, ele sunt contribuții prețioase, scrise cu o competență recunoscută. În ce privește "decenile de cercetare salariată", să ne amintim că lunga sa detenție și consecințele sociale și morale pe care le implică au fost o breșă ce nu se măsoară doar în anii de închisoare. Timpul furat de persecuția politică a fost de neînlocuit. Aceasta este drama generației noastre, mai greu de înțeles pentru cei care nu au suferit. Cum ar putea simți acei a căror viață profesională a curs normal, fără întreruperi fortuite, ce eforturi au fost necesare, pentru toți cei care am fost în asemenea situații, pentru a recupera ceva din timpul pierdut!

Și pentru a-i convinge pe cititori de indiscutabila valoare a celui atacat pe nedrept, le propunem să asiste la susținerea doctoratului d-lui Remus Niculescu, din ziua de 2 sept. 1993, orele 11, la Institutul de studii sud-est europene, cu tema Jean-Etienne Liotard, pictor de curte al lui Nicolae Mavrocordat.

CORNELIA PAPACOSTEA-DANIELOPOLU

Cercetător principal II și șef de secție la Institutul de studii sud-est europene

Spre ce evoluează Academia?

O ședință tensionată a Prezidiului Academiei

Ultima
oră!

Pe data de 31 august a avut loc ședința Prezidiului Academiei Române (președinte Mihai Drăgănescu, vicepreședintă Radu Grigorovici, Alexandru Bîrlădeanu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Nicolae Cajal, secretar general N.N. Constantinescu, președintă de secție).

Problema fundamentală discutată a fost cea a atribuțiilor Biroului Prezidiului. Dl. Drăgănescu, partizanul unei conduceri "monarhice", a susținut că el doar "informează" Biroul și Prezidiul asupra unor hotăriri. De exemplu: eliberarea din funcție a directorilor institutelor științifice cu personalitate juridică aleși de personalul institutului, așa cum a fost cazul acad. Ion Coteanu, directorul Institutului de lingvistică. Această opinie a

președintelui Academiei este contestată de trei membri ai Biroului: Radu Grigorovici, Alexandru Bîrlădeanu și N.N. Constantinescu, care amintesc că avind în vedere Statutul, Biroul este organ de conducere. Deoarece, conform afirmațiilor d-lui Drăgănescu, Biroul a fost blocat de "grave disensiuni" – în fapt de scorul 3-3 dintre partizanii și adversarii președintelui Academiei – Prezidiul în plenul său a fost chemat să se pronunțe.

Dezbaterile Prezidiului au fost extrem de aprinse. Pînă la închiderea ediției (ora 16) Prezidiul s-a exprimat totuși în sensul ca Biroul să-și exercite atribuțiile statutare (art. 52) de organ de conducere al Academiei, luind hotăriri prin majoritate simplă.

Între 6 și 7 septembrie va avea loc adunarea generală a Academiei Române în cursul căreia se vor face și primiri de noi membri. Oare ce ne mai așteaptă?

ÎN TARA ASTA ȘI ÎN ACADEMIA
ASTA E UN SINGUR
PRESE DINTE !!

JAKUB KARPIŃSKI

Polonia pe calea sistemului prezidențial

• pe scena politică a Poloniei au mai rămas doar președintele și guvernul • dacă parlamentul ar fi adoptat votul de neîncredere cu un an mai devreme, guvernul ar fi părăsit scena politică • dar aşa, președintele s-a aliat cu guvernul împotriva Seimului • Seimul nu se bucura de popularitate și dizolvarea lui a fost, în genere, bine primită • partidele politice colaboraseră cu președintele ca să obțină diverse avantaje • președintele poate influența alegerea unui Seim care să-i acorde ulterior prerogative suplimentare • cind, potrivit hotărârii verificării dosarelor, ministrul de Interne Macierewicz a dat Seimului informații de regim secret cu 64 de colaboratori ai poliției secrete, la cererea președintelui, Seimul a demis întreg guvernul Olszewski în 24 de ore • și pentru demiterea guvernului, și pentru dizolvarea Seimului, presa a lăudat energia președintelui • la 4 iulie 1993, în Varșovia, poliția i-a atacat pe adeptii verificării dosarelor • o instituție de stat care smulge afise este o reminiscență a socialismului • o parte a opiniei publice ar vrea să examineze trecutul parlamentarilor și al funcționarilor de stat • sistemul prezidențial polonez în formare are similitudini cu cele din America Latină • pe lângă președinte, putere a mai căpătat și Biserica Catolică, dar ea și-a pierdut din popularitate.

Polonia nu este democrație parlamentară și pentru că nu mai are parlament. Decizia președintelui din 29 mai de a dizolva Seimul și Senatul a fost publicată în "Monitorul Polonez" la 31 mai și în aceeași zi mandatul celor două camere s-a încheiat. A doua zi, în clădirea parlamentului s-a întărit paza, iar sala ședințelor a fost închisă cu lacăt și lanțuri. Cel care a dispus instalarea acestor dispozitive s-a temut probabil că deputații s-ar putea aduna fără permisiune și ar spune sau ar adopta lucruri indesirabile. De exemplu, ar fi putut adopta proteste sau legi, ori schimbarea Constituției, astfel încât Seimul dizolvat ar fi fost imputernicit să-și continue activitatea până la alegerea nouului Seim (dar legea ar fi trebuit examinată de Senat, iar președintele ar fi avut drept de veto).

După cearșârul a dispărut de-pe scena politică, au rămas numai președintele și guvernul, deși în 28 mai Seimul adoptase votul de neîncredere în guvern. Între 29 și 31 mai s-a examinat ce legi necesare mai reușește Seimul să analizeze. Seimul n-a mai reușit însă să analizeze nimic. Dacă ar fi adoptat votul de neîncredere cu un an în urmă, guvernul, și nu Seimul, ar fi părăsit scena politică. Dar între timp Seimul a oferit președintelui arma pe care acesta a folosit-o: la 17 octombrie 1992, Seimul a schimbat Constituția și a hotărât ca prin vot de neîncredere să se poată obține și demiterea guvernului, fie dizolvarea Seimului. În mai 1993, președintele s-a aliat cu guvernul împotriva Seimului.

Dizolvarea Seimului a fost întâmpinată aprobator de participanții în viața politică. Seimul nu se bucura de popularitate și și-a limitat singur drepturile. Partidele politice au încercat să țină seama de doleanțele președintelui, considerind că colaborarea cu acesta și cu anturajul său este avantajoasă. De anumite avantaje a beneficiat și președintele. Cind cineva are de distribuit bunuri, distribuindu-le poate dobândi mai multe bunuri, mai ales putere sau influență. Înainte de alegeri, președintele nu va mai obține din partea Seimului prerogative suplimentare, dar poate influența alegerea unui asemenea Seim care să-i acorde ulterior aceste prerogative. Președintele oferă ajutor acelor partide care sunt gata să declare că vor sprijini sporirea puterii prezidențiale în noua Constituție.

Anul trecut, la 28 mai, Seimul a adoptat hotărârea verificării dosarelor, prin care ministrul de Interne era obligat să furnizeze Seimului informații despre colaboratorii poliției politice comuniste din rândurile deputaților, senatorilor și ale naționalilor demnitari. Ministrul de atunci, Antoni Macierewicz, a respectat această hotărâre, furnizind la 4 iunie președintelui și prezidiului Seimului informații cu regim secret. Lista numerelor cuprindea 64 de persoane. Impresia creată în Seim și în Cancelaria președintelui a fost atât de mare încât informațiile au depășit sfera persoanelor cărora le erau destinate. Cîteva ore mai tîrziu, în noaptea din 4 spre 5 iunie, Seimul, în regim de urgență, la cererea președintelui, a votat demiterea guvernului Olszewski. Președintele a avut grija să creeze majoritatea parlamentară gata să răstoarne guvernul și în iunie 1992 s-a aliat cu Seimul împotriva guvernului. Guvernul a fost pedepsit de Seim pentru că a aplicat legea adoptată de același Seim cu șase zile în urmă.

A fost desemnat rapid un nou prim-ministru, Waldemar Pawłak, care, cum s-a văzut, a avut dificultăți în formarea guvernului și care a demisionat o lună mai tîrziu, dar în ziua în care a devenit prim-ministru a reușit să-i pună pe ministrul de Interne și pe cel al Apărării Naționale în imposibilitatea de a-si mai exercita funcții și să schimbe conducerea Radio-televiziunii. Unele consecințe ale mandatului de prim-ministru al lui Waldemar Pawłak au fost de durată: el a devenit prim-ministru pentru că Andrzej Milczanowski să preia conducerea Ministerului de Interne, iar Janusz Onyszkiewicz pe aceea a Ministerului Apărării Naționale, și pentru a-l putea numi pe Janusz Zaorski președinte al Comitetului Radiodifuziunii și Televiziunii. Toti au rămas în funcție pe timpul guvernării Suchocka.

În urmă cu un an, Seimul l-a înfățurat rapid pe primul-ministru, iar în anul 1993 președintele și guvernul au făcut imposibile lucrările deputaților și ale senatorilor. În legătură cu ambele evenimente, presa a lăudat energia președintelui.

La un an de la înfățurarea guvernului lui Jan Olszewski, la 4 iulie 1993, în Varșovia s-a desfășurat demonstrația adeptilor verificării dosarelor. Poliția i-a atacat pe demonstranți, iar îmâne de demonstrație, funcționari ai poliției ai dezlipit afisele cu fotografii politicienilor și inscripții care sugerau că persoanele din fotografie au fost agenți ai poliției politice comuniste. O parte a politicienilor și ziaristilor s-a aflat de partea poliției, recunoscindu-i dreptul de a cenzura și a elimina afisele dacă se consideră că în cuvinte și imagini se exprimă un conținut nepotrivit. Acțiunea dinainte de 4 iunie arată că statul nu a privatizat acțiunile represive. O instituție de stat care smulge afise (considerate ca improprii) reprezintă o reminiscență a vremurilor socialismului de stat, demnă a fi așezată alături de instituțiile de stat pentru conservarea casătravejilor și vînzarea pantalonilor. Se vede că statul și funcționarii săi nu sunt inclinați să-și limiteze interesele pentru activitățile politice ale cetățenilor.

Problema dosarelor nu-i preocupă numai pe politicieni. Potrivit datelor provenite din consultarea opiniei publice, o mare parte dintre cei care au răspuns doar să se examineze trecutul parlamentarilor și funcționarilor de stat din posturi importante. Dar mulți politicieni și comentatori se pronunță împotriva verificărilor și a ruperii ostentative cu comunismul. Se dorește ca vechile legături cu comunismul să fie împărtășite astăzi în mod egal. Se recomandă să nu se pomenească trecutul și să nu se vorbească prea mult despre el. Probabil, comunismul va trece în uitare, încheindu-se ca în Franță, unde a început să se scrie ceva mai îndrăznet despre Vichy după 50 de ani.

Marginalizându-se democrația parlamentară, în Polonia se tinde spre democrație prezidențială. La 30 aprilie, președintele a depus în Seim un proiect de constituție care să-i acorde prerogative mult mai avansate decât cele obținute în octombrie 1992. Președintele ar avea dreptul de a-l desemna și de a-l înlocui pe primul-ministru și – la propunerea acestuia – pe ministri. Numirea primului-ministrului și a ministrilor nu ar necesita acordul Seimului (Walesa înaintase un proiect similar la sfîrșitul lunii noiembrie 1991).

Cuvîntul "democrație" s-a folosit cu diferite conotații și variante adjective. Putem nutri temerea că în expresia "democrație prezidențială" adjecțivul va conferi un sens specific substantivului. Citim în presă că trebuie să se consolideze ceea ce este deja puternic, iar în sistemul politic polonez punctul stabil este președintele, reprezentant al adeptelor, care nu poate fi ușor demis, fiind ales pe o perioadă de cinci ani prin vot universal. Sistemul prezidențial din Polonia și cel din Statele Unite se deosebesc nu numai prin durata mandatului, ci și prin faptul că în Statele Unite parlamentul este puternic și președintele nu-l poate dizolva. Vorbind despre similitudinile dintre sistemul prezidențial polonez în formare și cel american trebuie să avem în vedere mai curind America Latină decât cea de Nord.

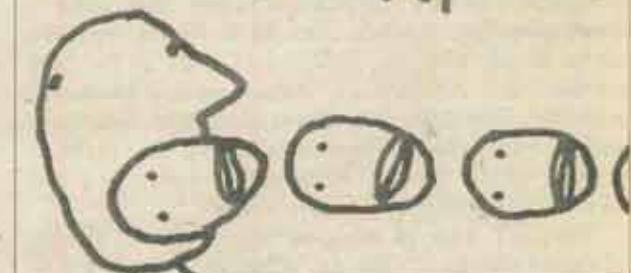
În Polonia, președintele și anturajul lui se preocupează serios de bratul înarmat al puterii: armata și poliția. Schimbările din Constituție survenite în octombrie 1992 i-au acordat președintelui drepturi extinse și intentionat ambigue în chestiuni referitoare la sistemele de apărare, securitatea statului și relațiile cu străinătatea. La începutul lunii martie, colaboratorii președintelui au cerut ca acesta să aibă la dispoziția sa, nemijlocit, cel puțin zece mii de militari, ce ar putea fi folosiți în caz de amenințare din interior. Această unitate ar trebui să reprezinte Garda Prezidențială.

Președintele se îngrijește de salvarea aparentelor și de colaborarea cu persoane bine cunoscute, instituind numeroase consiliu pe lângă cancelaria sa; la 17 iunie a fost înființat cel de-al nouălea consiliu – pentru probleme de politică socială. Consiliile înființate de președinte reunesc în total cîteva sute de persoane.

La începutul lunii iunie, anturajul președintelui a lansat ideea înființării pe lângă președintele a Blocului Non-partinic al Sprinținii Reformelor (BBWR) – un cva-partid. Abrevierea BBWR este semnificativă aici, întrucât reamintește organizația existentă în perioada interbelică, cu aceeași prescurtare (Blocul Non-partinic al Colaborării cu Guvernul), ce sprijinea în parlament cea mai importantă persoană din stat, pe mareșalul Piłsudski. Făcind aluzie la acel trecut, președintele și anturajul lui practică arta postmodernistă a citatului și a kitschului istoric conștient (desigur), la modă astăzi în arhitectură și în film.

Nu numai președintele, dar și Biserica catolică cîștișă în putere. Seimul a extins prerogativele președintelui și a ajutat Biserica. Deputații au avut grija ca legile penale să tină seama de cerințele Bisericii (este vorba mai ales de legea împotriva avorturilor, din 7 ianuarie). La 1 iunie, guvernul a aprobat concordatul cu Vaticanul, care așteaptă să fie ratificat. Conținutul concordatului nu a fost dezvăluit în amănunt, dar se stie că el prevede drepturi ale Bisericii în legislația civilă, introducînd posibilitatea încheierii căsătoriei religioase în locul celei civile.

Arăi Eu Sunt PREZIDENT

Obținind noi prerogative și posibilități, președintele și Biserica (înteleasă ca instituție) își pierde din popularitate. Potrivit datelor provenite din consultarea opiniei publice în a doua jumătate a lunii mai, Lech Walesa ar obține 9% din voturi în alegerile prezidențiale. Preponderența opiniei negative despre Walesa ca politician asupra celor pozitive este de 3 la 1. Biserica nu este partid politic și nu luptă pentru popularitatea ca politicienii. Dar scade popularitatea Bisericii ca instituție și mai ales a acțiunilor sale considerate drept politice.

De peste trei luni, Seimul și Senatul au încercat să mai existe – ele fiind locurile în care partidele politice se prezintă publicului. Partidele din parlament, urmărindu-și propriile interese, au acționat în defavoarea parlamentului, reducîndu-i prerogativele. Totuși pe măsură ce se apropie data alegerilor, stabilită la 19 septembrie, partidele și coalițiile săi tot mai vizibile.

Coaliția lipsită de unitate, care a format guvernul Hannei Suchocka, va porni în alegeri divizată. Acest guvern a fost sprijinit de liberali, centru-stînga și stînga moderată, laici și catolici cu tradiții opozitioniste în perioada comunismului. În coaliția guvernamentală se află Partidul Național-Catolic (ZChN). Neomogenitatea ideologică reamintează mareea coaliție germană – dintre social-democrați și democrat-creștini – din anii 1966-1969. În afara coaliției care a format guvernul Suchocka se aflau fostul partid comunist, rebozezat social-democrat și numeroase grupări populare (în mare măsură tot ex-comuniști), precum și centrul-dreapta, care sprijină verificarea dosarelor, și Confederatia Polonei Independente, partidul al independentei, care apără programul financiar inflationist ("bugetul deschis" – tipărire suplimentară de monedă). Împotriva guvernului s-au îndreptat mediile muncitorii de la orașe și sate. Propunerea votului de neîncredere care a condus la dizolvarea Seimului au lansat deputații "Solidaritate". Ei sprijiniseră guvernul înainte, dar începuseră să solicite concesii în politica financiară. Acțiunea "Solidaritate" a declarat comentarii prin care se recomandau unele restringeri ale prerogativelor sindicatelor.

În consultarea opiniei publice, 50%-60% dintre cei care au răspuns declară că sunt pregătiți să voteze în alegerile viitoare. Cele mai populare partide (între 9 și 14% adepti) au fost la sfîrșitul lui iunie Uniunea Democrată, Partidul Popular Polonez, BBWR (noaformată a adeptilor președintelui) și social-democrații (foștii comuniști). Noul sistem electoral prevede priorizarea partidelor cu mai multă popularitate, determinind partidele cu mai puțină popularitate să constituie coaliții. Coaliția de centru-dreapta, numită Uniunea Poloneză (Zjednoczenie Polskie), a fost alcătuită de politicieni care, fiind în opoziție față de guvernul Hannei Suchocka, au organizat manifestația de la 4 iunie.

Viitorul parlament poate întări dificultăți în formarea unei coaliții guvernamentale. Dacă va fi o coaliție pluripartidă și neunitară, atunci poziția politică a președintelui se va întări, chiar dacă popularitatea sa va scădea.

Traducere de CONSTANTIN GEAMBAȘU

ATENȚIE! Noul nostru număr de tel./fax este 311.22.08

Gabriela Adameșteanu (redactor-șef), Rodica Palade (redactor-șef adjunct), Andrei Corneț (redactor-șef adjunct), Dan Perjovschi (director artistic), Tia Șerbănescu, Horațiu Pepine (publiciști comentatori), Oana Armeanu (actualitate culturală), William Totok (corespondent la Berlin), Ion Miron Damian (corespondent la Paris), Florina Popa (șef departament economic), Cornelia Niculae (contabil), Radu Dobândă (șef serviciu corectură), Alexandru Cirip (corectură), Gina Marin (fotoreporter, secretariat), Mircea Ionescu (șef serviciu difuzare), Ioan Condor, Mihnea Chiua, Fiori Sava (difuzare), Maria Filip (curier).

Responsabil de număr: Gabriela Adameșteanu

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Telefon 614.17.76, Fax 311.22.08

ISSN-1220-5761

Tipărit la
"PROGRESUL
ROMANESC" SA
Calea Plevnei 114
Tehnoredactare
computerizată
Adrian Baltag
Revista "22"